

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat de Filosofia i Lletres

Memòria del Treball de Fi de Grau

Localització dels espais industrials a Mallorca

Caterina Cañellas Cifre

Grau en Geografia

Any acadèmic 2020-21

DNI de l'alumne: [REDACTED]

Treball tutelat per **Antoni Albert Artigues Bonet**
Departament de Geografia

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació

Autor		Tutor	
Sí	No	Sí	No
☐	☐	☒	☐

Paraules clau del treball:
Polígons industrials, característiques, localització, Mallorca.

Resum	5
1. Introducció	5
1.1. Justificació i tria del tema	5
1.2. Antecedents	5
1.3. Estat de la qüestió	7
2. Objectiu i hipòtesis	7
3. Metodologia	8
3.1. Fonts d'informació	8
3.2. Tractament de dades (estadístic, cartogràfic...)	8
3.3. Unitat d'anàlisi espacial	8
3.4. Marc temporal	9
4. Característiques	9
4.1 La dotació municipal d'espais industrials	9
4.2. L'ocupació en els espais industrials	11
4.3. Les superfícies d'espai industrial als municipis: polígons industrials i naus aïllades	12
4.3.1. Les superfícies edificades i no edificades en els polígons industrials	13
4.3.2. Les superfícies edificades i no edificades en naus aïllades	15
4.3.3. Taxa d'edificació als espais industrials: (polígons i naus aïllades)	16
5. Localització dels espais industrials de Mallorca	18
5.1. Part descriptiva	18
5.1.1. Municipi	18
5.1.2. Corona metropolitana de Palma	20
5.1.3. Comarca	21
5.2. Part analítica	23
5.2.1. Població, extensió municipal i espais industrials	23
5.2.2. Economia dels municipis i espais industrials	23
5.2.3. Els espais industrials i les vies de comunicació	26
5.2.4. Inercia locacional comparació 1992 – 2020	29
6. Resultats característiques i localització	31
7. Conclusió	32
8. Agraïments	33
9. Bibliografia	34

Índex de figures:

Figura 1: Gràfic del percentatge de parcel·les ocupades que es troben en explotació en els espais industrials.....	12
Figura 2: Gràfic del total de superfície en hectàrees del sòl industrial que hi ha a cada municipi.....	13
Figura 3: Gràfic de l'àrea edificada dels polígons industrials de Mallorca calculada en hectàrees.....	14
Figura 4: Gràfic de l'àrea sense edificar dels polígons industrials de Mallorca calculada en hectàrees.....	14
Figura 5: Gràfic de l'àrea edificada de les naus aïllades de Mallorca calculada en hectàrees.....	15
Figura 6: Gràfic de l'àrea sense edificar de les naus aïllades de Mallorca calculada en hectàrees.....	16
Figura 7: Gràfic de la taxa de l'àrea edificada per cada polígon que hi ha als municipis de Mallorca.....	17
Figura 8: Gràfic de la taxa d'àrea edificada de naus aïllades que hi ha als municipis de Mallorca.....	18
Figura 9: Gràfic de dispersió entre la relació d'habitants i d'espais industrials per cada municipi.....	23
Figura 10: Gràfic de dispersió entre el nombre d'afiliats a la Seguretat Social del sector econòmic i el nombre d'espais industrials per cada municipi.....	26
Figura 11: Mapa dels espais industrials així com la seva zona d'influència cap a un eix viari.....	27
Figura 12: Mapa dels espais industrials a diferents distàncies dels dos ports principals.....	29
Figura 13: Imatge del mapa de Mallorca dels municipis amb sòl industrial previst, en execució o en desenvolupament.....	30
Figura 14: Mapa dels municipis que hi ha algun tipus d'espai industrial, ja sigui polígon, naus aïllades o ambdues.....	31

Índex de taules

Taula 1: Nombre d'espais industrials (polígons industrials i naus aïllades) total i per municipis.....	10
Taula 2: Percentatge d'afiliats a la Seguretat Social per municipi i per sector econòmic.....	25

Llista d'acrònims:

ASIMA: Associació d'Industrials de Mallorca.
CAIB: Comunitat Autònoma Illes Balears.
CNAE: Classificació Nacional d'Activitat Econòmiques.
Cnig: Centre Nacional d'Informació Geogràfica.
Ha: Hectàrees.
IBESTAT: Institut d'Estadística de les Illes Balears.
IDI: Institut d'Innovació Empresarial.
Muib: Mapa urbanístic de les Illes Balears.
PIEMA: Piensos de Mallorca.
SIG: Sistema d'Informació Geogràfica.
Sitibsa: Servei d'Informació Territorial de les Illes Balears.
SS: Seguretat Social.

Resum

Els canvis socials i econòmics generats a partir de la meitat del segle passat, i les ajudes impulsades des del govern cap a les empreses, varen originar uns canvis despertant la creació de nous espais en el país coneguts com els polígons industrials. Mallorca fou pionera en l'adopció d'aquest tipus d'espais funcionals, a través dels polígons de Son Castelló i de Can Valero (en aquella època designats com de La Paz i de La Victoria).

El present Treball Final de Grau pretén contribuir al coneixement actualitzat dels espais industrials a l'illa de Mallorca. Així, fent l'anàlisi de diferents factors, i partint d'un treball de camp, es vol arribar a conèixer els resultats d'aquestes variables i els motius que influeixen en la localització d'aquests espais industrials, així com l'ocupació d'aquests espais en els municipis de Mallorca.

1. Introducció

1.1. Justificació i tria del tema

Gràcies a una beca concedida per l'empresa pública IDI (Institut d'Innovació Empresarial), he tingut l'oportunitat d'aproximar-me al coneixement dels polígons industrials de les Illes Balears.

La tasca realitzada a l'IDI, entre els darrers mesos de 2020 i els primers de 2021, consistí en la recopilació d'informació, directament sobre el terreny així com també utilitzant altres fonts, referida als polígons de les Illes. Per això, aquest Treball Fi de Grau em permet, anar més enllà de la recollida de dades i intentar estudiar amb més profunditat la qüestió de la localització dels espais industrial a Mallorca.

Amb el present TFG pretenem conèixer les característiques generals dels espais industrials a Mallorca, fent particular atenció a la seva localització i a alguns de factors incidents en la mateixa.

1.2. Antecedents

A finals dels anys 50 i principis dels 60 del segle passat es va produir una important transformació econòmica i social a la societat espanyola coneguda com els anys de desenvolupament que s'iniciaren en el 1959 amb el Pla Nacional d'Estabilització Econòmica i el següent Primer Pla de Desenvolupament Econòmic i Social. Aquestes foren dues mesures per impulsar l'economia i la societat després de la guerra civil del 1936 – 1939.

Des de mitjans del segle XX, les Illes Balears comencen a tenir una activitat econòmica important, impulsada principalment pel turisme de masses. Amb el creixement econòmic i social de Mallorca, les ciutats i els pobles varen créixer demogràficament i urbanísticament. Uns anys després, ja en els anys 80 i 90, cal destacar l'impuls de nous polígons industrials en el què intervingueren d'una manera important administracions i entitats privades o público privades.

Amb el creixement urbanístic, els nuclis urbans s'expandien, i aleshores començava una problemàtica entre empresaris i veïnats. Les molèsties que ocasionaven les fàbriques ubicades dins el centre de les ciutats, principalment molèsties de renous, falta d'espai i dificultats de transport de material i productes, va provocar els desplaçaments d'aquestes cap als afores de la ciutat. Així és, quan començaren a sorgir els primers espais industrials per la instal·lació d'empreses. Entre els espais de producció, els industrials han tingut una gran transcendència en la transformació i el desenvolupament econòmic i social de Mallorca.

Alguns empresaris mallorquins d'aquella època, entre els quals hi havia els propietaris de Hierros i Aceros de Mallorca o PIEMA, s'uniren i crearen l'Associació d'Industrials de Mallorca (ASIMA), actualment activa. L'Associació d'Industrials de Mallorca va ser creada el 1964 amb l'objectiu d'industrialitzar Mallorca i la seva primera iniciativa fou impulsar el primer polígon espanyol d'iniciativa privada, el La Victoria (Son Castelló), l'any 1967 i després el de La Paz (Can Valero). L'Associació comprà uns 2 milions de m² de terrenys agrícoles per assentar les empreses industrials de Mallorca. Poc a poc anaren venent les terres per a la instal·lació d'empreses i recuperant la inversió inicial per la construcció del polígon. A més, amb el pas del temps els nous espais industrials estan connectats per vies de ràpid accés per facilitar els desplaçaments dels treballadors i el transports de materials.

A causa de l'evolució de la societat mallorquina, s'ha donat que municipis on abans hi havia indústria manufacturera important actualment ha desaparegut, ha canviat la seva localització, i/o també pot haver afectat al model econòmic industrial del municipi. A conseqüència del creixement urbà dels municipis, el pes d'alguns municipis majors sobre d'altres menors i les millores en l'accessibilitat per carretera són factors que han influït en el canvi i en el creixements dels espais industrials mallorquins. Molts de municipis de Mallorca, compten amb aquests espais, alguns són més antics, altres més nous.

“La distribución de la función industrial dibuja así un espacio triangular en cuyos vértices se encuentran Palma, Inca y Manacor...”, *“Esto resalta pues la existencia de un espacio diferenciado desde el punto de vista de la función industrial y a la vez la relación directa entre el tamaño del núcleo urbano, tradición industrial y diversificación...”*

(Petrus Bey, 1988: pp. 91-92).

El naixement del nous espais a diferents zones més allunyades del nucli urbà del municipi es va donar gràcies al creixement urbà. Així sorgiren les noves zones de la trama urbana, que en relació a la indústria i durant el desenvolupament d'aquest sector es va decidir traslladar les empreses instal·lades fins aleshores a dins les ciutats a aquestes noves zones especials, més tard conegudes com a polígons industrials. Aquestes zones dotades d'unes funcions específiques i destinades especialment per aquests sectors, dotades d'equipaments, infraestructures i serveis bàsics (carrers asfaltats i amples, aigua, electricitat, clavegueram, recollida de fems) resultaven idonis per dur a terme les activitats secundàries i terciàries de les empreses instal·lades. Per tant, la creació dels polígons industrials -al manco inicialment- correspon de forma molt estricta a un tipus de planejament urbà molt concret i característic: el planejament funcional, és a dir, aquell planejament segons el qual cada funció econòmica – social ha de ser tractada específicament i per separat en el territori; cada activitat/grup ha de tenir el seu “propi espai”. Així sorgiran, en els processos centrífugs de creixement urbà –des de l'interior cap a la perifèria de les ciutats; molt característicament en les dècades 1960-1970-, “polígons residencials” (per exemple, blocs d'edificis obrers a Son Ximelis), “el polígon de ses escoles” (referit al trasllat de centres educatius concertats i privats des del centre de Palma –La Salle, Montisión, La Pureza / Madre Alberta- cap a la perifèria de Son Rapinya), i evidentment els polígons industrials. Aquest planejament urbanístic funcionalista està vinculat al corrent de pensament de la sociologia funcionalista, la qual:

“El funcionalismo es caracterizado por el utilitarismo otorgado a las acciones que deben sostener el orden establecido en las sociedades. Es una corriente teórica surgida en Inglaterra en el año 1930 en las ciencias sociales, especialmente en sociología y antropología social. La teoría está asociada a Émile Durkheim y, más recientemente, a Talcott Parsons, además de muchos otros autores como Herbert Spencer, Bronislaw Malinowski y Robert Merton.” Romero Sepúlveda, Steven: “Funcionalismo” a

1.3. Estat de la qüestió

En relació a la localització dels espais industrials de Mallorca, i concretament dels polígons industrials i de la seva activitat ja hi ha alguns estudis realitzats. Alguns d'aquests estudis que a continuació s'indiquen fan referència a l'activitat industrial de l'illa, en alguns casos de manera general, altres de manera concreta en relació a la indústria a Mallorca i la localització i activitat industrial que hi havia fins aleshores.

Una primera referència en relació a la localització dels espais industrials de la qual hem de fer menció és l'aportació deguda a Quintana Peñuela, A. (1978); "Actividades económicas y urbanización en Mallorca", *Trabajos de Geografía*, 34 : 93-128], on explica les activitats que hi ha a Mallorca i el grau d'influència que ha afectat a la urbanització dels municipis. Un any després, es va publicar un llibre on esmenta la indústria a Balears. Correspon a l'Atlas de les Illes Balears (1979), editat per Diáfora, que ja recollia algunes informacions relatives a la situació del sector secundari a les Illes Balears [en concret mapes de "Localització dels treballadors en la indústria" –pàg. 30- i de "Estructura de les zones industrials de les Illes Balears" –pág. 31. El de la localització dels treballadors en la indústria és un mapa de coropletes, on ens dona una informació dels municipis. On hi ha un color més fosc és on hi ha major activitat industrial, i per altres, uns gràfics dels municipis amb major indústria, quines són les activitats principals que es duen a terme. Nou anys més tard, cal fer referència a J.M^a. Petrus Bey qui a "Estado actual de la industria en Mallorca" (1988), s'ocupa de la indústria d'aquell moment, en quins municipis es trobava localitzada, quines eren les activitats més destacades i algunes relacions espacials. Una altre referència és de C. Manera i J.M^a. Petrus Bey "El sector industrial en el creixement econòmic de Mallorca. 1780-1985" i "Del taller a la fàbrica. El procés d'industrialització a Mallorca" (1991), s'explica de manera gràfica la localització de les activitats industrials per municipis a l'illa de Mallorca. Un any després es va publicar el Llibre Blanc de la Indústria a Balears de la Conselleria de Comerç i Indústria del Govern Balear, l'anomenat *Atlas del sòl industrial de Balears* (1992), un estudi sobre el sòl industrial a Balears en el segle passat i de l'activitat industrial que havia fins aleshores, aquest llibre blanc no es troba publicat.

Aquests són alguns dels autors que tenen recerques i estudis sobre la localització de la indústria a Mallorca. Evidentment, hi ha una ampla llista d'autors geògrafs que en algun moment parlen de la indústria a Mallorca.

- Barceló Pons, B. (1968): Les Illes Balears. Barcelona, Tàber [referències disperses i puntuals a les principals activitats industrials en alguns dels municipis més destacats en elles –Manacor, Felanitx, Sóller, Inca, ...]
- Picornell Bauzá, C. (1978): Aproximació a la localització industrial de les Illes Balears, Tesi de llicenciatura, Facultat de Filosofia i Lletres, Palma de Mallorca (inèdita)
- Rosselló Verger, V.M. (1997): Les Illes Balears. Resum geogràfic. Barcelona, Barcino.[tractament dels principals sectors a les pàgines 119-141]
- Rullan Salamanca, O. (2002): La construcció territorial de Mallorca. Palma, Moll [en concret pp. 196-204]

2. Objectiu i hipòtesis

L'objectiu d'aquest treball és arribar a conèixer la localització industrial a Mallorca a partir de diferents factors que ajudaran a tenir una clara posició del perquè els espais industrials s'instal·len a uns llocs i no a uns altres. A partir de l'anàlisi de diferents eines i materials, coneixerem les característiques que afavoreixen la localització de les activitats industrials de l'illa en els diferents

municipis. Per això, l'objectiu principal d'aquest treball és analitzar la qüestió de la localització dels espais industrial a Mallorca. Les nostres hipòtesis de treball són:

1. Els polígons industrials segueixen una inèrcia locacional heretada de la història local de l'activitat industrial.
2. La localització dels polígons industrials a Mallorca és localitzen amb bona connexió amb les principals vies de comunicació.
3. La situació actuals dels polígons industrials amb una major taxa edificatòria són els de l'àrea metropolitana de Palma.

3. Metodologia

3.1. Fonts d'informació

Les fonts d'informació que hem emprat han estat en primer lloc, una recerca bibliogràfica, per conèixer la informació existent en relació a aquest tema i tenir un anàlisi de la situació actual dels polígons industrials de Mallorca i del sòl industrial a l'illa, així com recolçar la informació amb articles i documents d'aquests àmbits. Aquí, també hem fet una recerca de dades estadístiques a l'IBESTAT (Institut balear d'estadística dependent de la Conselleria de model econòmic, turisme i treball del Govern de les Illes Balears). En segon lloc, el SIG (sistema d'informació geogràfica), per poder localitzar els espais industrials a Mallorca, conèixer i fer ús de les eines que ens aporten aquests programes informàtics i per obtenir dades rellevants. En tercer lloc, el treball de camp, visitant els polígons industrials de Mallorca i classificant en camps diferents les característiques de cada un d'ells, per després poder treballar les dades de manera estructurada.

3.2. Tractament de dades (estadístic, cartogràfic...)

El tractament de les dades s'ha basat en dues parts. En primer lloc, he realitzat un tractament de dades cartogràfic. Ha consistit en la recerca per mitja del Muib (Mapa urbanístic de les Illes Balears) de tots els polígons industrials de Mallorca amb la qualificació de caràcter industrial per conèixer la ubicació exacte d'aquests en el territori illenc. A partir d'aquesta informació, he classificat les dades que volíem conèixer amb diferents camps. Aquests camps són municipi, polígon industrial, carrer, número, superfície (m²), edificada/no edificada, en explotació/disponible. A més, també hem utilitzat eines de SIG (sistema d'informació geogràfica) per dur a terme càlculs d'anàlisi espacial en relació a les localitzacions dels espais industrials.

Hem utilitzat el Sistema Informació Geogràfica (SIG) mitjançant el programa ArcGIS. He realitzat un mapa de Mallorca dels municipis de Mallorca, amb diferents capes. La dels ports i carreteres de l'illa (descarregada del cnig), i la dels espais industrial (de Sitibsa). Utilitzant diferents eines que per dur a terme l'anàlisi dels espais industrials.

A més, al llarg de tot el treball, s'ha emprat diferents fulls de càlculs per processar i analitzar la recollida de diferents dades. Per això, mitjançant l'estadística descriptiva per organitzar, sintetitzar i descriure informació de manera fàcil i ràpida amb l'objectiu d'arribar a unes dades claus per el seu posterior anàlisis. També s'ha fet tota una sèrie de gràfics per representar les dades i entendre millor els resultats. Juntament, també hi ha hagut una estadística inferencial per efectuar estimacions i hipòtesis sobre possibles probabilitats a partir de l'argumentació dels resultats (exemple gràfic de correlació entre població per municipi i nombre d'espais industrials).

3.3. Unitat d'anàlisi espacial

L'unitat d'anàlisi espacial, són els municipis de Mallorca en els que s'hi localitzen espais industrials (tant polígons com naus aïllades). A partir d'aquesta unitat espacial, he pogut dur a terme tot un seguit d'anàlisi que han servit per treure conclusions, que al llarg del treball hem analitzat.

3.4. Marc temporal

El marc temporal del TFG és el de la recollida de la informació de camp (octubre 2020 – gener 2021). L'anàlisi de les dades, així com la recerca d'informació i l'escrit s'han duit a terme dins del segons semestre del curs acadèmic 2020-2021. Així com també diversa informació estadística que hem emprat al llarg d'aquest període, com les dades demogràfiques de la població dels municipis, han estat extretes de l'índex, 2020. Les dades d'efecte de quilometratge entre nuclis urbans de Mallorca és informació extreta de la pàgina de la CAIB.

4. Característiques

4.1 La dotació municipal d'espais industrials

Dels 52 municipis mallorquins, 27 compten amb sòl industrial; és a dir poc més de la meitat (un 51,9%). Dels municipis amb sòl industrial alguns tenen més d'un polígon industrial com el cas de Palma, altres municipis tenen polígon industrial i naus aïllades i en canvi d'altres només disposen d'una activitat industrial en naus aïllades

Cal dir, que els espais industrials de Mallorca no només es troben als polígons industrials, sinó també hi ha municipis que actualment no disposen de polígons industrials i tenen una activitat industrial important. És a dir, s'han comptabilitzat tant les parcel·les que hi ha a un polígon com les parcel·les que hi ha fora d'un polígon i són d'ús industrial, i on aquesta activitat industrial està dispersa per diferents indrets del municipi. Aquesta darrera situació es reflexa a l'estudi com a naus aïllades.

Localització dels espais industrials a Mallorca

	MUNICIPI		espais industrials (polígons i naus aïllades)	polígons	parcel·les a polígon	ratio parcel·les/polígon	naus aïllades
27		TOTAL MALLORCA	183	33	2.295	69,5	150
1	Alaró	naus aïllades	1	0	0	0,0	1
2	Alcúdia	polígon Ca Na Lloreta	8	1	91	91,0	7
3	Artà	àrea empresarial d'Artà	1	1	49	49,0	0
4	Binissalem	polígon de Binissalem	2	1	72	72,0	1
5	Bunyola	polígon Ses Veles	4	1	54	54,0	3
6	Calvià	polígon de Son Bugadelles	1	1	129	129,0	0
7	Campos	polígon de Campos	1	1	74	74,0	0
8	Capdepera	polígon de Capdepera	1	1	30	30,0	0
9	Consell	polígon de Consell	3	1	18	18,0	2
10	Felanitx	polígon de Son Colom	6	1	56	56,0	5
11	Inca	polígon de Can Matzarí	22	1	83	83,0	21
12	Lloseta	polígon de Lloseta	1	1	70	70,0	0
13	Llucmajor	polígon de Son Noguera	1	1	65	65,0	0
14	Manacor	polígon de Manacor	16	1	65	65,0	15
15	Marratxí	polígon de Marratxí	1	1	166	166,0	0
16	Muro	polígon de Muro	25	1	62	62,0	24
17	Palma		41	7	798	114,0	34
		polígon de Can Valero			168		
		polígon de Son Castelló			430		
		polígon de Son Morro			27		
		polígon de Son Oms			90		
		polígon de Son Güells			20		
		polígon de Son Ferriol			19		
		polígon de Son Rossinyol			44		
18	Petra	polígon Na Capitana	1	1	6	6,0	0
19	Pollença	polígon de Pollença	1	1	89	89,0	0
20	Porreres	naus aïllades	26	0	0	0,0	26
21	Sa Pobra		13	2	119	59,5	11
		polígon Sa Vileta			7		
		polígon Can Tro			112		
22	Santa Margalida	polígon Can Picafort	1	1	49	49,0	0
23	Santa Maria del Camí	polígon de Son Llatit	1	1	51	51,0	0
24	Santanyí		2	2	22	11,0	0
		polígon de Cala d'Or			12		
		polígon Son Olivó			10		
25	Sineu	polígon de Sineu	1	1	27	27,0	0
26	Sóller	polígon de Son Angelats	1	1	19	19,0	0
27	Son Servera	polígon de Son Servera	1	1	31	31,0	0

Taula 1: Nombre d'espais industrials (polígons industrials i naus aïllades) total i per municipis.

La dotació pel conjunt de Mallorca del total d'espais industrial és de 183, dels quals 33 són polígons i 150 són naus aïllades. Els municipis que tan sols tenen dotació de polígons són 15. Aquests són: Artà, Calvià, Campos, Capdepera, Lloseta, Llucmajor, Marratxí, Petra, Pollença, Santa Margalida, Santa Maria del Camí, Santanyí, Sineu, Sóller i Son Servera. Pel que fa els dos municipis d'Alaró i Porreres, són els únics que tenen dotació només en naus aïllades. Els municipis amb dotació tant de polígons industrials com de naus aïllades són 10, i aquests són Alcúdia, Binissalem, Bunyola, Consell, Felanitx, Inca, Manacor, Muro, Palma i Sa Pobra.

Dels 27 municipis amb espais industrials, 25 compten amb espais que són polígons, però només tres municipis, Palma, Sa Pobra i Santanyí tenen més d'un d'aquest tipus d'espai, la qual cosa deriva en una relativa concentració de polígons en aquests municipis un 33,33 % del total de

polígons de Mallorca. La concentració més destacada quan es considera la dotació de polígons a Palma un 21,21 % del total de polígons de Mallorca.

La concentració més acusada pel que fa a dotació s'observa en parcel·les de polígons, perquè sis municipis Palma, Marratxí, Calvià, Sa Pobla, Alcúdia, Pollença agrupen més de la meitat, un 59,9% de totes les parcel·les de polígon de Mallorca. Així mateix cal fer notar com els dos polígons amb més parcel·les de Palma, el polígon de Son Castelló amb 430 parcel·les, el polígon de Can Valero amb 168 parcel·les i el polígon de Son Oms amb 90 parcel·les suposen més d'una quarta part, un 29,6% del total de parcel·les de polígons pel conjunt de Mallorca.

La distribució municipal de la proporció de parcel·les / polígons, la mitjana d'aquesta ràtio és de 58,1. Per tant, els municipis que estan per sobre de la mitjana són 13, dels quals els tres primers municipis són Marratxí amb una ràtio de 166, Calvià amb una ràtio de 129 i Palma amb una ràtio de 114. Seguidament hi ha els municipis d'Alcúdia, Pollença, Inca, Campos, Binissalem, Muro, Lloseta, Lluçmajor, Manacor i Sa Pobla. Aquesta concentració es deu, en primer lloc, per els tres primers municipis, que són els que formen part de l'àrea influència de la corona metropolitana de Palma. En segon lloc, pel que fa als municipis de l'eix Palma – Alcúdia, són espais industrials importants inscrits en la via de connexió entre ambdues badies. En tercer lloc, els municipis amb més pes de cada mancomunitat, també tenen un elevat ràtio en relació a parcel·les / polígons dels espais industrials.

Així mateix cal fer esment de la encara més notable concentració del fenomen “espai industrial en naus aïllades” perquè aquestes es detecten només en 12 dels 27 municipis: a Palma, Porreres, Muro, Inca, Manacor, Sa Pobla, Alcúdia, Felanitx, Bunyola, Consell, Alaró i Binissalem, i els sis primers municipis per nombre de naus aïllades són Palma amb 34, Porreres amb 26, Muro amb 24, Inca amb 21, Manacor amb 15 i Sa Pobla amb 11. Aquests sis municipis concentren un 87,3% del ràtio de naus aïllades a Mallorca, és a dir, més de tres quartes parts de totes les que hi ha a Mallorca.

4.2. L'ocupació en els espais industrials

Amb l'ocupació de les parcel·les en els espais industrials, ens referim a aquelles parcel·les que estan en explotació perquè es manifesta algun tipus d'activitat, són, tant les parcel·les amb edificació com sense edificació, ubicades a polígons industrials. També són les parcel·les aïllades de les quals totes aquestes tinguin algun tipus d'activitat. Per això, s'han comptabilitzat per conèixer el percentatge d'ocupació de parcel·les que hi ha en explotació a cada municipi.

En la majoria dels espais industrials de l'illa, és troben parcel·les sense cap tipus d'activitat. El fet, de tenir un espai industrial no significa que estigui 100% edificat ni molt menys que hi hagi un 100% activitat. Per això, el següent gràfic representa el grau d'ocupació per cada espai industrial del municipi a partir de si les parcel·les és en explotació, i per tant, representen una activitat o no dels espais industrials dels diferents municipis. El càlcul s'ha extret de la suma total de la superfície de les parcel·les d'espai industrial de cada municipi i la suma de la superfície de parcel·la en explotació de cada municipi. Així, és con esbrina'm el percentatge que hi ha de parcel·les en explotació a cada espai industrial. En relació a l'activitat que predomina en aquests espais industrials són del sector secundària, com per exemple la indústria manufacturera i del sector terciari, com l'activitat de serveis. Pel que fa a les activitat, aquestes no s'han pogut detallar de manera precisa per manca de temps.

En general, els espais industrials dels municipis de Mallorca tenen una ocupació relativament alta, en relació als espais disponibles. Fent un anàlisi general, destaquen els polígons de Binissalem, Santa Maria i Son Ferriol amb una ocupació del 100%. Per sobre del 90 % d'ocupació, hi ha els municipis de Calvià, Consell, Inca, Lloseta, Lluçmajor, Marratxí, Porreres, Sineu, Sóller, i a

Palma, en els polígons de Son Castelló i Can Valero. Municipis on hi ha una activitat industrial important per el municipi i destaca també per ser municipi d'influència per els municipis dels seus voltants, i en molt de casos predomina una activitat industrial important de Mallorca.

Els municipis per sota o en torn del 40 % d'ocupació són el polígon d'Alcúdia, el d'Artà, el de Petra, Sa Pobla i Santanyí. Municipis generalment on els polígons industrials són més recents i per tant es troben en una baixa ocupació per part d'empreses que es vulguin instal·lar. Espais industrials construïts amb unes expectatives d'alta ocupació que finalment no s'han assolit.

Els polígons amb major grau d'ocupació, són els que destaquen més en el volum d'activitats que es duen a terme, en part, per la varietat d'empreses instal·lades de diferents sectors, que generen fluxos de moviments que destaquen per damunt dels altres espais industrials de l'illa.

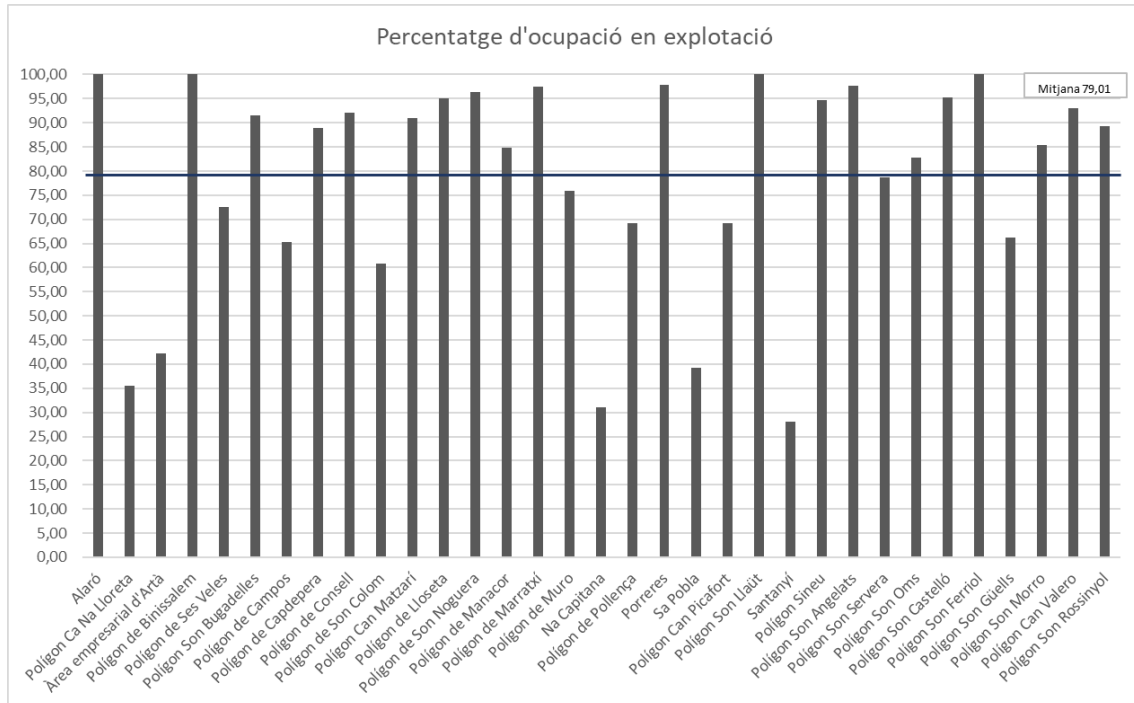

Figura 1: Gràfic del percentatge de parcel·les ocupades que es troben en explotació en els espais industrials.

4.3. Les superfícies d'espai industrial als municipis: polígons industrials i naus aïllades

La superfície dels espais industrials s'extreu de la suma dels m² de totes les parcel·les industrials que hi ha a cada municipi.

La informació per conèixer la superfície total de les parcel·les de cada espai industrial s'ha extret del cadastre; gràcies a la referència cadastral de cada parcel·la s'ha pogut conèixer els m². Després s'ha obtingut un resultat total, sumant la superfície de cada una de les parcel·les per conèixer el total de la superfície de parcel·les en m² de cada espai industrial

Per això s'ha calculat la superfície total d'espai industrial per cada municipi on hi ha, tant polígon industrial, com naus aïllades o ambdues. Mitjançant el càlcul de la superfície edificada de cada parcel·la, i sumant totes les parcel·les en conjunt de cada zona, s'ha obtingut un sumatori total per cada municipi de les hectàrees (ha) destinades a ús industrial.

En el següent gràfic podem veure la superfície total en hectàrees del sòl industrial que hi ha actualment a cada municipi de Mallorca que disposa de superfície per ús industrial.

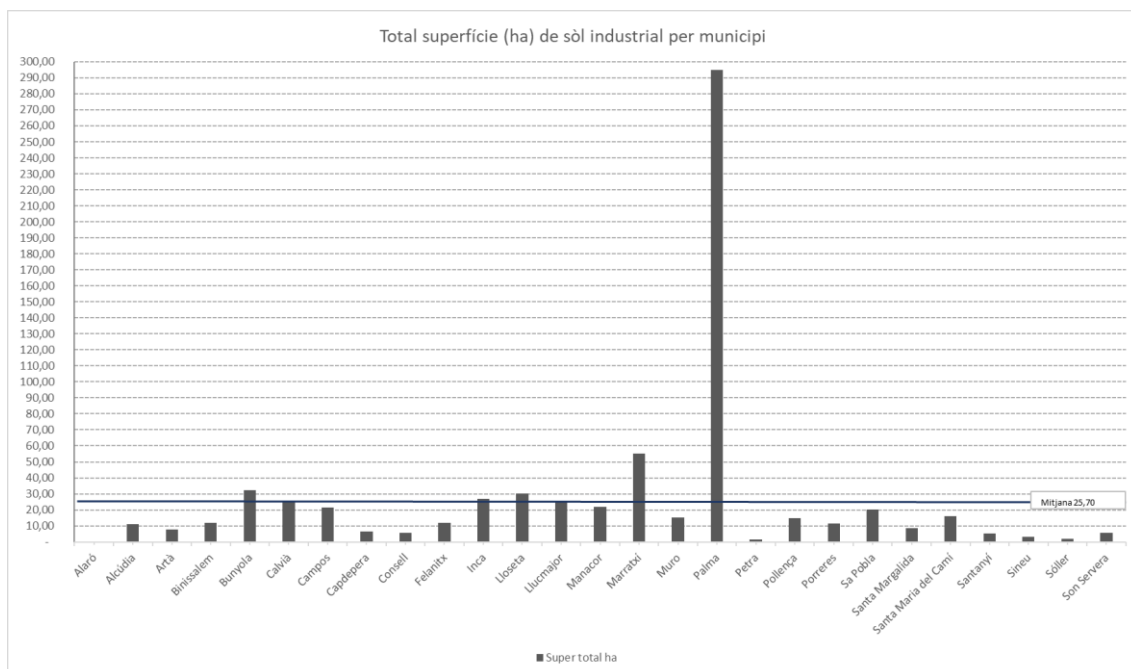

Figura 2: Gràfic del total de superfície en hectàrees del sòl industrial que hi ha a cada municipi.

Els municipis amb major nombre d'hectàrees són principalment aquells municipis més grans, en nombre d'habitants i en superfície. Aquí ens centrarem en la superfície dels municipis.

El total de superfície d'espai industrial, tant de polígons industrial com naus aïllades, edificades o no, que hi ha a Mallorca, és de 693,87 ha. El municipi amb major nombre d'hectàrees d'espai industrial és Palma. La superfície total d'espais industrials a Palma és reparteix en 41 zones, 7 polígons i 34 naus aïllades. Al municipi de la capital autònoma el segueixen els de Marratxí, Lloseta, Calvià, Inca i Llucmajor; tots ells són municipis amb un pes important dins l'activitat industrial de l'illa de Mallorca. En canvi, els municipis amb menor superfície total d'espai industrial en comparació a la resta són Alaró i Petra.

Cal destacar, que la superfície d'activitat industrial a l'illa de Mallorca, va experimentar un creixement a partir de la segona meitat del segle XX. És va donar un boom industrial, per donar cabuda a les necessitats industrials repartides per tota l'illa derivades del turisme i això va provocar la construcció del molts de polígons industrials per diferents municipis del territori illenc (Quintana, 1978).

4.3.1. Les superfícies edificades i no edificades en els polígons industrials

En relació als polígons industrials de Mallorca, la mitjana de l'àrea edificada és de 16,54 hectàrees. Els polígons amb major superfície edificada, i per tant, aquells que es troben per sobre de la mitjana, són els concentrats als voltants de Palma. Aquests són el polígon de Ses Veles a Bunyola, el polígon de Son Bugadelles a Calvià, el polígon de Son Noguera a Llucmajor, el polígon de Marratxí, el polígon de Can Valero, el polígon de Son Castelló. Pel que fa als polígons industrials amb una àrea edificada molt a prop de la mitjana són els de Binissalem, Campos, Pollença, Santa Maria (Son Llaüt) i a Palma els de Son Oms, Son Morro i Son Rossinyol. La resta dels polígon industrials tenen una superfície edificada menor a 10 hectàrees.

Localització dels espais industrials a Mallorca

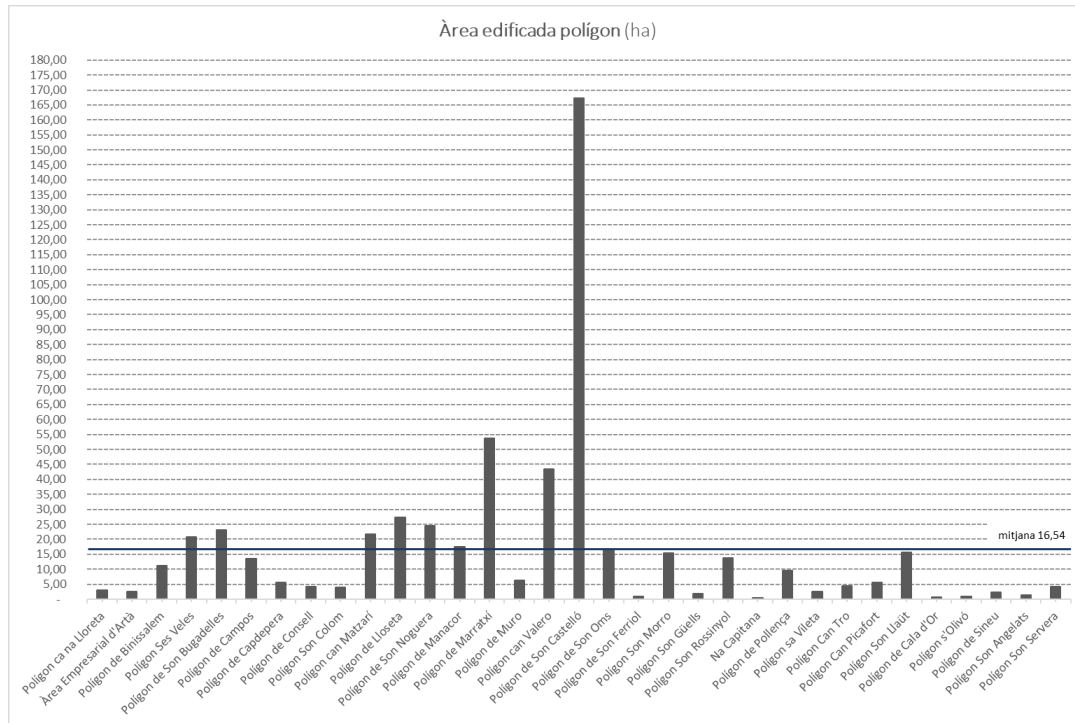

Figura 3: Gràfic de l'àrea edificada dels polígons industrials de Mallorca calculada en hectàrees.

Pel que fa a l'àrea sense edificar dels polígons industrials, aquesta correspon a parcel·les sense cap tipus de construcció, és a dir, parcel·les lliures. La majoria es troben a polígons nous, de recent construcció, on hi ha una major disponibilitat de parcel·les vacants aptes per la instal·lació d'empreses. Els polígons industrials amb més superfície en hectàrees disponibles són: els d' Alcúdia –Ca na Lloreta-, Artà, Bunyola –Ses Veles-, Campos, Felanitx –Son Colom-, Pollença, i el de Can Tro a sa Pobla i a Palma els de Son Oms i Can Valero.

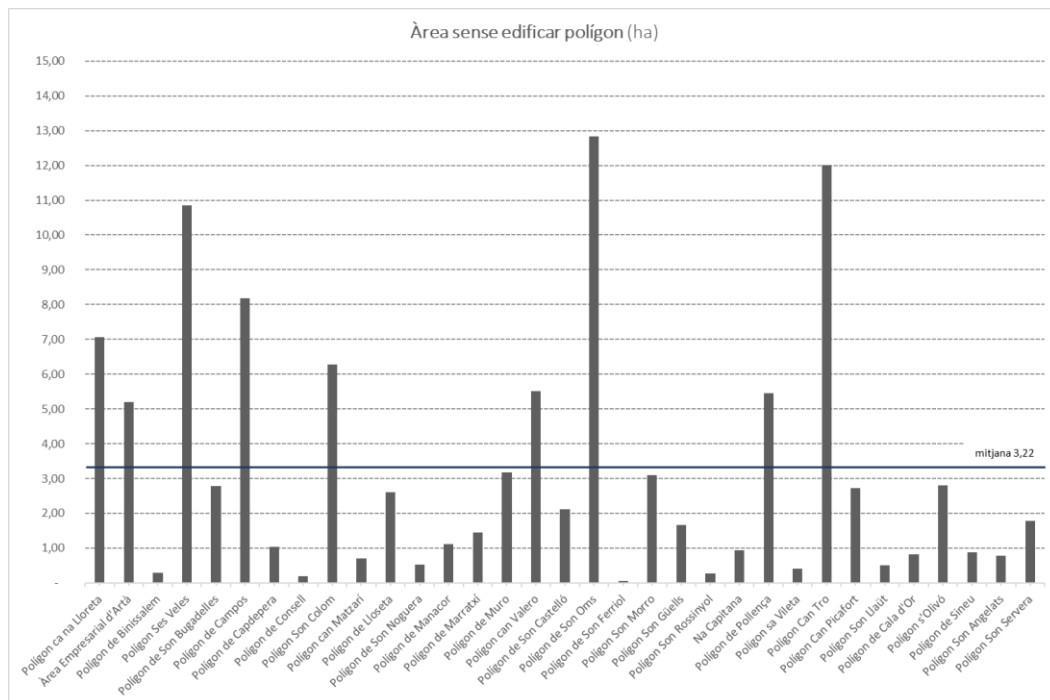

Figura 4: Gràfic de l'àrea sense edificar dels polígons industrials de Mallorca calculada en hectàrees.

4.3.2. Les superfícies edificades i no edificades en naus aïllades

Les naus aïllades, superfície d'ús industrial dispers per diferents zones del municipi, són rellevants en alguns municipis de l'illa. En relació a l'àrea edificada de naus aïllades, s'han comptabilitzat 12 municipis amb naus industrials a diferents indrets de cada un d'ells. Aquests municipis són Alaró, Alcúdia, Binissalem, Bunyola, Consell, Felanitx, Inca, Manacor, Muro, Palma, Porreres i Sa Pobla. La major superfície de naus aïllades es troba al municipi de Porreres. Aquest fet, respon a que actualment aquest municipi no té executat un polígon industrial, (actualment està a punt d'urbanitzar-se). A Alaró la presència de naus aïllades també respon, probablement, al fet de no comptar amb un polígon industrial. Altres municipis amb una superfície de naus aïllades considerable són Palma, Muro i Inca, tot i que en aquests municipis hi ha polígons industrials. El fet de tenir el municipi un polígon industrial no vol dir no tenir en cap cas naus aïllades, i d'altra banda, al llarg del temps acaba succeint que la majoria de les naus aïllades quedin concentrades a un mateix lloc per concentrar el trànsit.

Els municipis amb una àrea edificada de naus aïllades menor a la mitjana, és a dir, 3,06 hectàrees són: Alaró, Alcúdia, Binissalem, Bunyola, Consell, Felanitx, Manacor i Sa Pobla. La resta dels polígons tenen una superfície disponible major a la mitjana, és a dir, a 3,06 hectàrees, i aquests municipis són: Inca, Muro, Palma i Porreres.

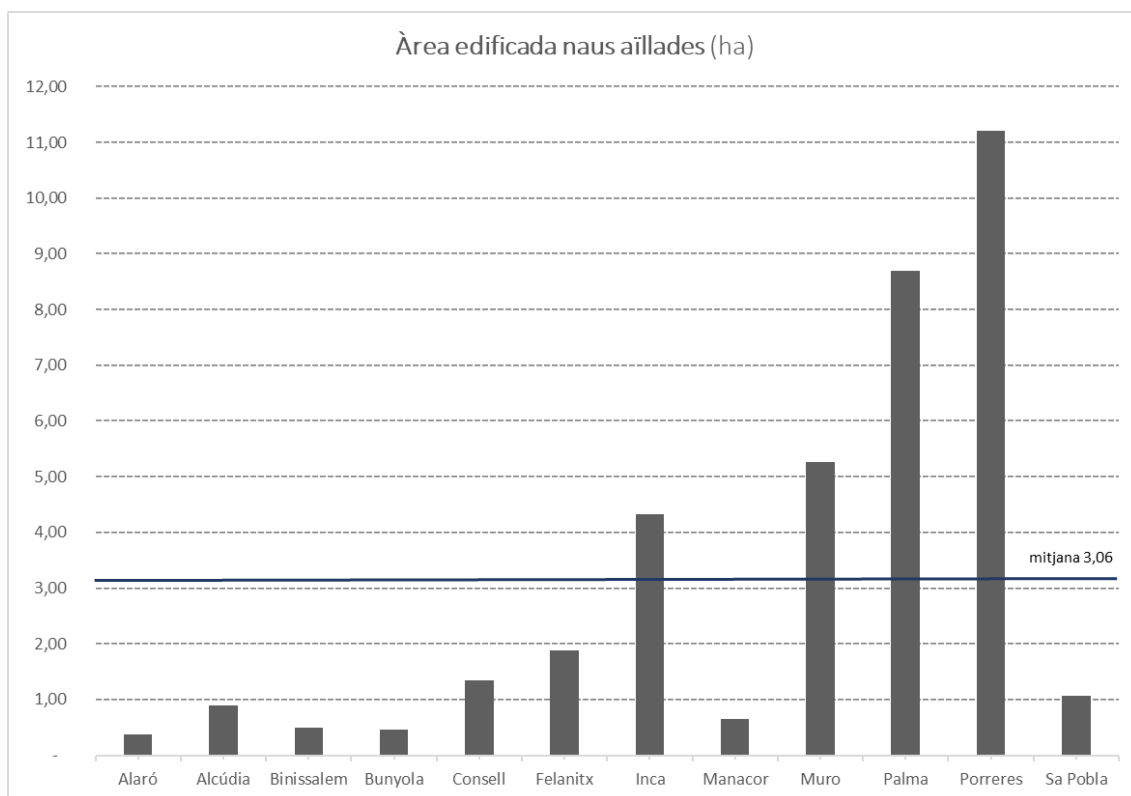

Figura 5: Gràfic de l'àrea edificada de les naus aïllades de Mallorca calculada en hectàrees.

Dels 12 municipis que s'han comptabilitzat amb predomini de naus aïllades, tan sols la meitat tenen superfície sense edificar a naus aïllades. Aquests són Bunyola, Manacor, Muro, Palma, Porreres i Sa Pobla.

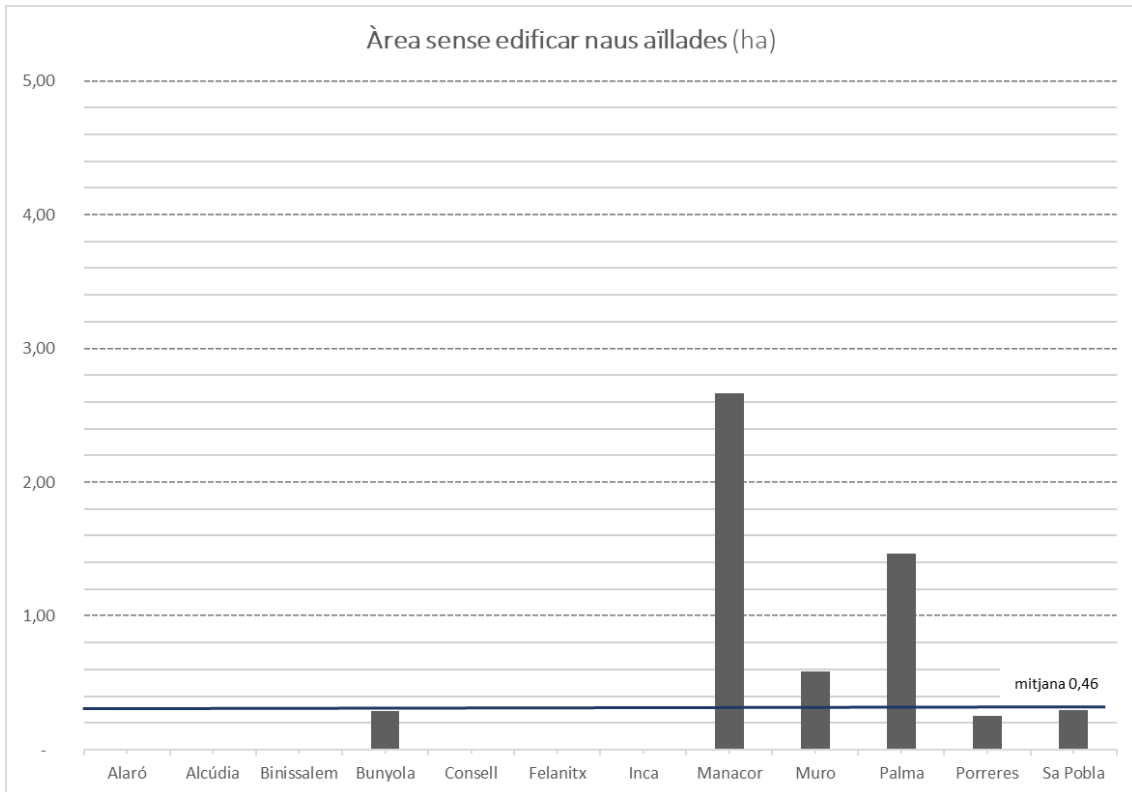

Figura 6: Gràfic de l'àrea sense edificar de les naus aïllades de Mallorca calculada en hectàrees.

El municipi de Manacor és on actualment hi ha més superfície destinada a naus aïllades sense edificar. Aquest fet, és perquè es troben a un futur nou polígon industrial i de serveis, i encara no s'ha desenvolupat com a tal. En els altres municipis, Bunyola, Muro, Palma, Porreres i Sa Pobla, es troben alguns terrenys aïllats per ús industrial sense edificar.

4.3.3. Taxa d'edificació als espais industrials: (polígons i naus aïllades)

Entenem per taxa d'edificació de l'espai industrial la proporció que hi ha en el mateix entre l'àrea edificada i la no edificada. Per tant una alta taxa d'edificació indica que l'espai industrial en qüestió (polígon o superfície en naus aïllades, segons sigui el cas) no compta amb solars buits per a la instal·lació a futur, més o manco immediat, d'activitats; evidentment, en sentit contrari, quan més baixa és aquesta taxa d'edificació, en l'espai industrial, hi ha, a hores d'ara, més superfície per tal que activitats s'hi desenvolupin en nous edificis.

Localització dels espais industrials a Mallorca

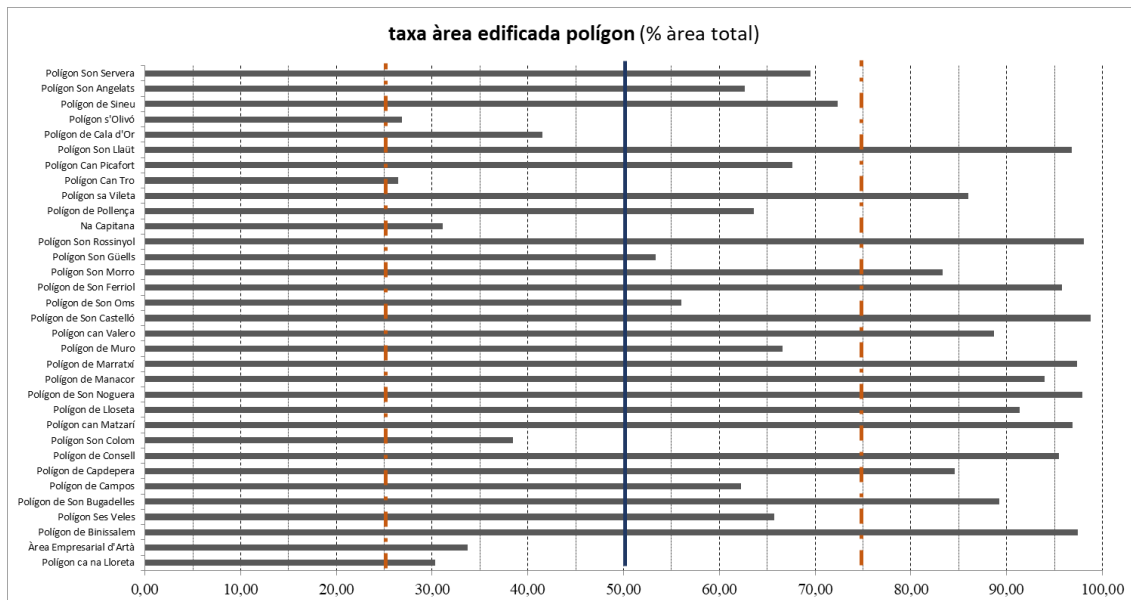

Figura 7: Gràfic de la taxa de l'àrea edificada per cada polígon que hi ha als municipis de Mallorca.

Pel que fa als 33 polígons de l'illa, la meitat (16) presenten una taxa d'edificació superior al 75% i, encara més, 11 superen el 90% de superfície edificada sobre l'àrea total. Al nostre entendre, aquestes dades evidencien que molts polígons industrials a Mallorca presenten una baixa possibilitat del que podria qualificar-se com a “nova ocupació” (si aquesta s'entén com a nova edificació), per bé que també podria entendre's que la “nova ocupació” es realitzés amb la “reutilització” de l'edificat existent quan en ell hi hagués una “baixa” de l'activitat que fins llavors l'ocupava. Els polígons amb taxa d'edificació superior al 75% són els de Son Bugadelles -a Calvià-, el de Capdepera, el de sa Vileta a Sa Pobla i els de Can Valero i Son Morro, a Palma. Superen la taxa d'edificació del 90% Son Llaüt a Santa Maria, els de Binissalem, Consell, el de Matzarí -a Inca-, el de Lloseta, Son Noguera -a Lluçmajor-, els de Manacor, Marratxí, i, a Palma, els de Son Castelló, Son Ferriol i Son Rossinyol.

En un esglaió de menor “saturació d'edificació”, però superant la taxa del 50%, això és més de la meitat de la superfície total està edificada, hi ha els polígons de Son Servera, Son Angelats a Sóller, Sineu, Can Picafort a Santa Margalida, Pollença, Son Güells i Son Oms a Palma, Muro, Campos i Ses Veles a Bunyola.

Finalment, resten com els polígons amb més superfície vacant d'edificació, amb taxes entre el 25 i el 50% d'edificació, els polígons de Son Olivó i Cala d'Or a Santanyí, Can Tro a Sa Pobla, Na Capitana a Petra, Son Colom a Felanitx, Àrea Empresarial d'Artà i Ca na Lloreta a Alcúdia. Aquests polígons constitueixen, en el 2020, els espais industrials reservori de capacitat d'edificació a Mallorca.

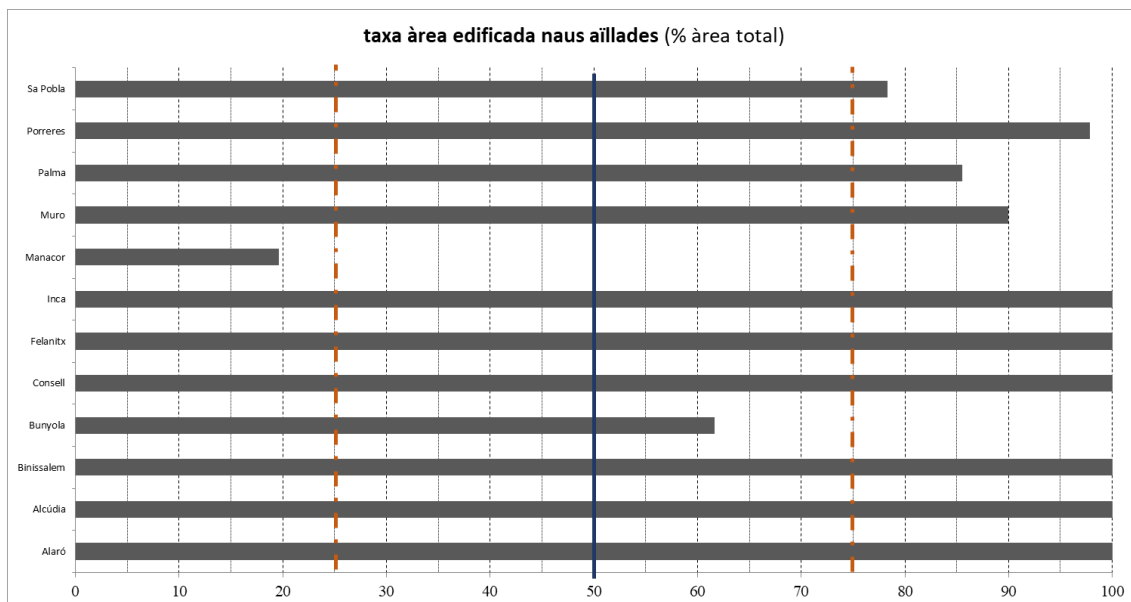

Figura 8: Gràfic de la taxa d'àrea edificada de naus aïllades que hi ha als municipis de Mallorca.

La taxa d'edificació en naus aïllades presenta un panorama prou semblant al detectat en els polígons en tant que a 10 de la dotzena de municipis que compten amb aquest tipus d'espai industrial també es dona la situació d'una superfície edificada sobre l'àrea total en un percentatge superior al 75%, i fins i tot en sis municipis tota l'àrea en naus aïllades està edificada. Com es pot copsar en la gràfica anterior els municipis amb taxa d'edificació en naus aïllades del 100% són Alaró, Alcúdia, Binissalem, Consell i Felanitx, mentre Muro, Palma, Porreres i Sa Pobla superen el 75%. En naus aïllades, els municipis de Bunyola i, sobre tot, Manacor constitueixen una reserva d'aquest tipus d'espai perquè les seves taxes d'edificació queden, respectivament, per davall del 65% i del 20%.

5. Localització dels espais industrials de Mallorca

5.1. Part descriptiva

5.1.1. Municipi

Els municipis que compten amb polígons industrials han planejat aquests conscientment i de forma estricta per evitar problemes de col·lapse de vies, facilitar el transport de camions de gran tonatge i evitar problemes veïnals. Per això, la localització d'aquests espais s'han construït a zones específiques, pròximes al nucli urbà. Els polígons industrials s'han planejat a les següents localitzacions de cada un dels municipis.

- 1) El polígon ca na Lloreta a Alcúdia: situat a la carretera vella Alcúdia – Sa Pobla, al costat de la central tèrmica d'Es Murterar i limítrof amb el Parc Natural de s'Albufera. Polígon amb una escassa taxa d'edificació; la majoria de les parcel·les es troben disponibles.
- 2) Àrea Empresarial d'Artà: al costat del nucli urbà i comunicat per la carretera de Palma – Capdepera i les carreteres d'Artà a Canyamel i Artà – Son Servera.
- 3) Polígon de Binissalem: assentat a pocs kilòmetres a l'oest del nucli urbà. La carretera vella Palma- Inca transcorre al davant. És un polígon amb una alt percentatge d'ocupació.

- 4) Polígon Ses Veles: a Bunyola, es troba en el límit amb Palma, en el camí de Son Reus, darrere de la central tèrmica de Son Reus i del Parc de Tecnologies Ambientals de Mallorca, TIRME.
- 5) Polígon de Son Bugadelles: ubicat al terme municipal de Calvià. Al seu voltant trobam nuclis turístics de gran importància com Santa Ponça, Palma Nova, Peguera, Magaluf, Portals, Illetes, Port Adriano, Camp de mar... fet que, probablement, explica que la instal·lació d'empreses distribuïdores i majoristes hi tinguin una gran demanda.
- 6) Polígon de Campos: aferrat al nord oest del nucli urbà, a l'entrada de la carretera Palma – Campos i entre el camí vell de Ciutat.
- 7) Polígon de Capdepera: radicat a l'entrada del municipi per la carretera Palma – Capdepera, dona, en part, serveis als llocs turístics d'aquesta zona del Llevant de Mallorca.
- 8) Polígon de Consell: posicionat a l'oest del municipi, aferrat al nucli urbà. Vora de la carretera vella Palma – Inca. És un polígon destinat a la indústria agroalimentària principalment.
- 9) Polígon Son Colom: Emplaçat al costat est del nucli urbà de Felanitx, entre la carretera de Palma – Felanitx.
- 10) Polígon can Matzarí: localitzat al sud de la ciutat d'Inca, està integrat dins la trama urbana. Al voltant hi ha la carretera antiga de Palma – Alcúdia.
- 11) Polígon de Lloseta: assentat a l'entrada del poble, al sud del terme municipal i prop de la carretera de Palma – Inca.
- 12) Polígon de Son Noguera: localitzat a uns kilòmetres a l'oest del nucli urbà de Lluçmajor. Té accessos directes des de l'autopista Palma – Lluçmajor.
- 13) Polígon de Manacor: ubicat a l'entrada del municipi, a l'oest del nucli urbà i a uns kilòmetres dels centre de la ciutat. Fàcil accés des de la carretera de Palma - Manacor i dels diferents municipis del la zona del Llevant.
- 14) Polígon de Marratxí: integrat dins la trama urbana del municipi, i prop de diverses urbanitzacions, situat entre la carretera vella de Palma – Inca i l'autopista de Palma – Inca amb accessos directes.
- 15) Polígon de Muro: emplaçat al costat nord del nucli urbà, a la carretera que uneix Muro amb Can Picafort.
- 16) Polígon can Valero: radicat al nord oest del nucli urbà de Palma, a la carretera que uneix Palma amb Establiments. Va ser el segon polígon de Mallorca.
- 17) Polígon de Son Castelló: Posicionat al nord est de Palma. Accés directe des de l'autopista de Palma – Inca. Va ser el primer polígon d'Espanya.
- 18) Polígon de Son Oms: assentat a l'est de la capital insular, amb accessos des de l'autopista de Palma – Lluçmajor. Polígon a prop de l'aeroport, per tant, es una zona de serveis important.

- 19) Polígon de Son Ferriol: situat al nord del nucli urbà de Son Ferriol, pertanyent a Palma. Té accés des de la carretera vella de Sineu.
- 20) Polígon Son Morro: localitzat a l'est de Palma, té accés per la carretera vella de Sineu i per la carretera de Palma – Manacor.
- 21) Polígon Son Güells: radicat a l'est de Ciutat. Accés per la carretera Palma – Manacor.
- 22) Polígon Son Rossinyol: encaixat entre els polígons de Son Castelló i Can Valero, i de la carretera que uneix Palma – Sóller.
- 23) Na Capitana: emplaçat a l'est del nucli urbà de Petra, a la carretera que uneix Santa Margalida – Manacor.
- 24) Polígon de Pollença: ubicat fora del nucli urbà, a l'oest del municipi. A la carretera que uneix Pollença amb el Port de Pollença.
- 25) Polígon sa Vileta: assentat a uns kilòmetres de Sa Pobla, al sud del nucli urbà, a la carretera que uneix Sa Pobla amb Muro.
- 26) Polígon Can Tro: localitzat a la ronda que envolta el nucli urbà de Sa Pobla.
- 27) Polígon Can Picafort: emplaçat al sud del nucli urbà de Can Picafort, al costat de la carretera d'Alcúdia – Artà.
- 28) Polígon Son Llaüt: ubicat a l'est de Santa Maria del Camí, a uns kilòmetres del nucli urbà i al costat de la carretera vella de Palma – Inca.
- 29) Polígon de Cala d'Or: assentat al límit del nord del nucli turístic, a la carretera que va de Palma fins a Portopetro.
- 30) Polígon s'Olivó: radicat a l'entrada nord de Santanyí. Accés directe des de la carretera que uneix Palma amb Santanyí.
- 31) Polígon de Sineu: posicionat al nord est del nucli urbà. Dins de la trama urbana del municipi, confrontant amb la carretera que uneix Inca amb Manacor.
- 32) Polígon Son Angelats: emplaçat a l'oest del nucli urbà de Sóller. Accés des de la carretera de Deià – Sóller i Port de Sóller – Sóller.
- 33) Polígon Son Servera: localitzat a uns kilòmetres del sud oest del nucli urbà. Accés directe de les carreteres cap a les zones turístiques de Cala Millor i Costa dels Pins.

5.1.2. Corona metropolitana de Palma

Tot i que a Mallorca una àrea metropolitana és una realitat encara sense entitat jurídica¹, d'ençà de la consideració d'Albert Quintana² de l'illa com a un tot urbà, i més recentment a partir d'un estudi de Margalida Mestre³, les dinàmiques de creixement de Palma cap a i en relació als seus

---

¹ <https://www.ultimahora.es/noticias/local/2019/11/19/1122215/consell-respalda-creacion-area-metropolitana-palma.html>

² Quintana Peñuela, A. (1979): *El sistema urbano de Mallorca*. Palma, Moll

³ Mestre, Margalida (2013): "La delimitació de l'àrea urbana de Palma de Mallorca. Una reconsideració a partir de l'aplicació del criteri NUREC", *Treballs de la Societat Catalana de Geografia*, 76:103-126

municipis confrontants fan interessant fer un mínim reconeixement d'aquesta realitat espacial en relació als espais industrials. Per això, ens centram amb aquells municipis que presenten espais industrials dins d'aquesta àrea metropolitana. Aquests són Palma, Bunyola, Calvià, Lluçmajor, Marratxí i Santa Maria.

Els municipis amb espais industrials que representen l'àrea metropolitana Palma és del 26,7 % sobre Mallorca. Cada municipi té un pes sobre el total de l'àrea metropolitana de Palma, els municipis de Bunyola, Calvià, Lluçmajor, Marratxí i Santa Maria tenen un 8,33 % cada un d'ells, ja que tan sols compten amb un polígon industrial per cada municipi. A excepció de Palma, té un pes de 58,33 % ja que compta amb 7 polígons repartits per diferents zones del seu terme.

Pel que fa a les parcel·les a polígons dels municipis de l'àrea metropolitana, Palma representa el 63,18 %, Marratxí el 13,14 %, Calvià 10,21 %, Lluçmajor el 5,15 %, Bunyola 4,28 % i Santa Maria del Camí el 4,04 % sobre l'àrea metropolitana de Palma que engloba tots aquests municipis.

D'altra banda, la ratio de parcel·les per polígon industrial en aquesta presumpta àrea metropolitana és clarament superior a la del conjunt dels municipis amb polígons (105,3 parcel·les/polígon a la primera front 70,4 a la segona).

Destaquen els polígons de Marratxí i de Calvià, respectivament amb ràtios de 166 i 129 parcel·les/polígon, superant les 114 que es detecten, com a mitjana, en el municipi de la capital insular, tota vegada que en aquest el major nombre absolut de parcel·les queda repartit en set polígons industrials. Cal dir, però, que els majors polígons de l'àrea metropolitana, i de tot Mallorca, es troben en el municipi de Palma: el de Son Castelló amb 430 parcel·les i el de can Valero amb 168.

Per davall de la dimensió insular, i per tant també de la de l'àrea metropolitana, trobem els municipis de Lluçmajor, Bunyola i Santa Maria, cadascun amb ràtios de 65, 54 i 51 parcel·les/polígon.

Amb relació a les naus aïllades en aquesta àrea metropolitana, tan sols el municipis de Palma i Bunyola en disposen. Palma, amb gairebé el 92 % i Bunyola amb 8 % sobre el total de l'àrea metropolitana. Els altres quatre municipis no hi ha comptabilitzades la tipologia de naus aïllades.

Dins d'aquesta àrea metropolitana es concentra el principal focus industrial de Mallorca. L'àrea de Palma influeix a aquests cinc municipis, ja que en conjunt hi ha més de mig milió d'habitants en tan sols 6 municipis, essent Palma el major municipi amb nombre de població. La població és un dels factors de localització més importants, així com també és on es concentren les infraestructures de transport.

5.1.3. Comarca

La comarcalització de l'illa s'ha vingut plantejant amb criteris molt diversos. Genèricament, una comarca és una àrea del territori formada per diversos municipis que manifesten un cert de grau d'unitat per factors com la proximitat, els serveis, la història entre d'altres. Des del caràcter agrari, el geògraf i historiador Rosselló Verger va dur a terme l'any 1964 la primera divisió comarcal. Des de l'aspecte agrari va dividir l'illa en cinc comarques. Muntanya o serra de tramuntana, raiguer, pla, migjorn i llevant. Posteriorment, el geògraf Bartomeu Barceló i Pons (Les Illes Balears, 1969) va establir una divisió comarcal, sent aquesta definida per la població. Aquesta divisió comarcal ha servit per establir les mancomunitats municipals de Mallorca. A Mallorca aquestes comarques són Palma, La Serra de Tramuntana, el Raiguer, el Pla de Mallorca, el Migjorn i el Llevant.

Els municipis amb espais industrials a la comarca de la Serra de Tramuntana són Bunyola, Calvià, Pollença i Sóller, sent aquest darrer la seu de la comarca. A la comarca del Raiguer, els municipis amb espais industrials que hi formen part són, Alaró, Alcúdia, Binissalem, Consell, Inca, Lloseta, Marratxí, Sa Pobla i Santa Maria del Camí. La seu d'aquesta comarca és Inca. A més, el Raiguer, travessa Mallorca de badia de Palma a badia d'Alcúdia i la majoria dels municipis presenten espais industrials. Per tant, és una zona de gran pes per les empreses, ja que hi ha una fàcil i ràpida mobilitat i comunicació. Pel que fa a la Comarca del Pla de Mallorca, els municipis amb espais industrials són Muro, Petra, Porreres, Santa Margalida i Sineu. El municipi de Petra és la seu d'aquesta comarca que uneixen els municipis de l'interior de l'illa de Mallorca. De la comarca del Migjorn hi formen part els municipis de Campos, Felanitx, Santanyí i Lluçmajor, aquest darrer essent la seu de la comarca, que agrupa els municipis del sud de l'illa de Mallorca. Per acabar, a la comarca de Llevant, els municipis que tenen espais industrials són Artà, Capdepera, Manacor i Son Servera. Manacor és la seu d'aquesta comarca que reuneix els municipis del Llevant de l'illa.

A la comarca de Tramuntana hi ha quatre polígons industrials amb 291 parcel·les en total i una ràtio de 72,8 parcel·les/polígon, essent el municipi de Calvià amb major aportació de parcel·les industrials dins d'aquesta mancomunitat, seguida de Pollença, Bunyola i Sóller. Dins d'aquesta mancomunitat, el municipi amb naus aïllades tan sols és Bunyola.

La comarca del Raiguer, amb major nombre de municipis amb espai industrial, un total de nou, fa de travessia entre la tramuntana i el pla, a més de tenir la principal via que uneix els dos principals ports de l'illa. Dins aquesta comarca hi ha 52 espais industrials entre polígons i naus aïllades. De polígons industrials un per cada municipi amb un total de 670 parcel·les, amb una ràtio de 74,4 parcel·les/polígon. El municipi amb major ràtio de la mancomunitat és Marratxí, seguida de Alcúdia, Inca, Binissalem, Lloseta, Sa Pobla, Santa Maria, Consell i Alaró. Pel que fa a les naus aïllades Inca representa el 48,8 % del total d'aquesta comarca, Sa Pobla 25,6 %, Alcúdia 16,3 %, Consell 4,7 %, Alaró 2,3 %, Binissalem 2,3 % i la resta dels municipis d'aquesta comarca no hi ha comptabilitzades naus aïllades.

El pla de Mallorca en formen part cinc municipis de l'interior de l'illa, els quals totalitzen 4 polígons i 50 naus aïllades. La ràtio de parcel·les/polígon és a la comarca de 36 i el municipi que té una major ràtio és Muro, seguit de Santa Margalida, Sineu, Petra. Dins d'aquesta comarca hi ha un pes important de naus aïllades. Així el municipi de Porreres destaca per tenir un poc més del 50 % d'aquest tipus d'espai industrial. Muro també hi ha una representació del quasi 50% d'aquest tipus d'espai industrial. La resta del municipis no hi ha representa cap tipus d'espai industrial referent a les naus aïllades.

A la comarca del sud de Mallorca, hi ha 10 espais industrials (entre polígons i naus aïllades). Hi ha cinc polígons industrials per quatre municipis, aquests son Campos, Felanitx, Lluçmajor i Santanyí amb el polígon de Cala d'Or i el del propi municipi de Santanyí. La seva ràtio entre parcel·les i polígons és de 43,4, essent el municipi de Campos el primer d'aquesta comarca seguida de Lluçmajor, Felanitx i Santanyí. Pel que fa al municipi de Felanitx, hi ha cinc naus aïllades mentre la resta dels municipis no hi ha cap detectada.

La comarca de Llevant, té quatre municipis amb espais industrials, un polígon per cada municipi i algunes naus aïllades. La ràtio de parcel·les / polígons per aquesta comarca és de 43,8. Al capdavant hi ha el municipi de Manacor, seguit d'Artà, Capdepera i Son Servera. Pel que fa a les naus aïllades només en figuren en el municipi de Manacor.

Palma és una comarca peculiar. Només forma part el propi municipi i es troba representat per 41 espais industrials que figuren en el terme. Set polígons industrials i 34 naus aïllades.

5.2. Part analítica

5.2.1. Població, extensió municipal i espais industrials

En el territori illenc hi ha una relació entre el nombre d'habitants dels municipi i els espais industrials que es troben en aquests. En general, destaquen els municipis amb un nombre considerable d'habitants que disposen d'algun tipus d'espai industrial, ja sigui polígon industrial, naus aïllades o ambdues. En una minoria, municipis amb una menor població i una activitat industrial, fet que es pot atribuir principalment a una antiga tradició industrial que perdura.

En el gràfic de dispersió següent podem veure la relació entre el nombre d'habitants i el nombre d'espais industrials per cada municipi. Així obtenim una relació positiva entre les dues variables, i una correlació existent entre les dues. El resultat d'aquesta correlació és de 0,44, per tant el grau de relació entre les dues variables és moderat.

Entre la relació dels valors de nombre d'espais industrials i els valors de nombre d'habitants, hi ha un valor atípic, que sobresurt de la resta. Aquest és el valor de Palma, tant en nombre d'habitants 422.587 com per el nombre d'espais industrials 41. Els altres valors, en conjunt es troben agrupats dins la franja de fins a 50.000 habitants i de fins a 26 espais industrials.

Les dades poblacionals de cada municipi s'han extret del padró del 2020 de l'IBESTAT.

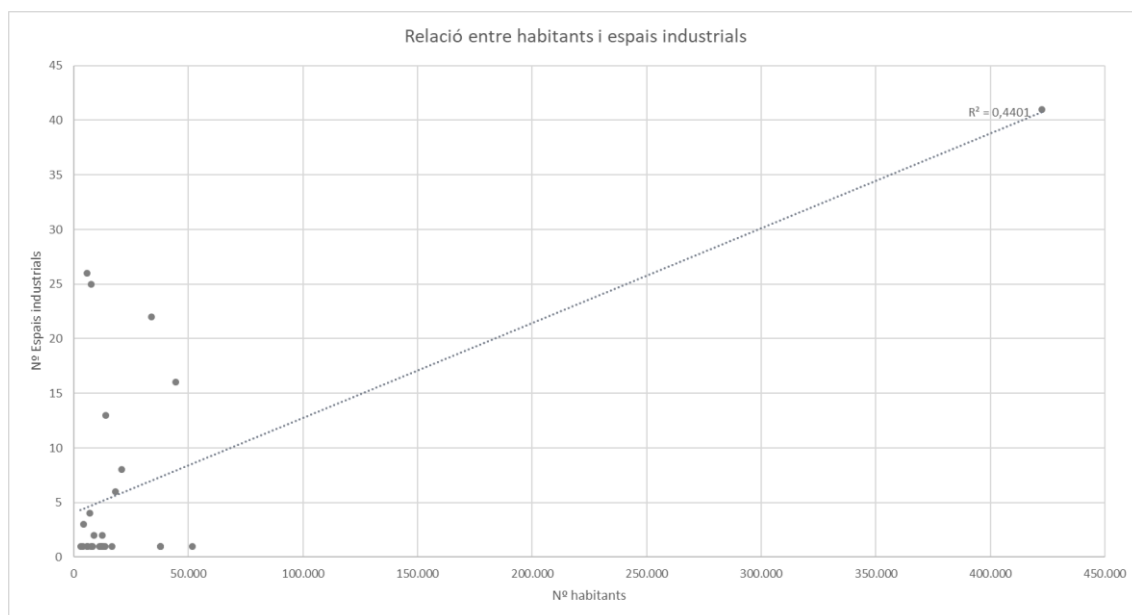

Figura 9: Gràfic de dispersió entre la relació d'habitants i d'espais industrials per cada municipi.

Normalment, els municipis amb un nombre important d'habitants tenen espais industrials establerts en alguna zona del municipi, alguns es troben de manera ordenada (polígons industrials), altres dispers (naus aïllades). Alguns d'aquests municipis tenen una activitat industrial important des del passat, altres han crescut al llarg del temps.

5.2.2. Economia dels municipis i espais industrials

Les dades són extretes de l'IBESTAT del primer trimestre de l'any 2021. Afiliacions a la Seguretat Social segons el lloc de residència per període, illa, municipi de residència i activitat econòmica (secció CNAE – 09).

L'activitat economia s'ha classificat en sector primari, sector secundari i sector terciari. El sector primari l'agricultura, ramaderia i silvicultura. El sector secundari la indústria extractiva i la indústria manufacturera, el subministra d'energia elèctrica i subministra d'aigua, i finalment la construcció. El sector terciari, el més ampli, destaquen les activitats de comerç a l'engròs i menor, el transport i l'emmagatzematge, hoteleria, la informació i la comunicació, activitats financeres i immobiliàries, activitats administratives i professionals, administració pública, educació, activitats sanitàries, activitats recreatives entre moltes altres branques.

Destaca l'alt percentatge d'habitants dels municipis amb espais industrials que estan afiliats a la Seguretat Social i es dediquen al sector terciari. El voltant del 60% de la població d'aquests municipis és treballadora en el sector terciari. Cal esmentar, que aquest sector és on es concentra una major oferta d'activitats, i per tant, agrupa una gran varietat d'activitats classificades com a activitats de serveis.

A la taula següent es comprova el nombre d'afiliats a la SS per cada sector d'activitats, i en referència al municipi del qual hi ha algun tipus d'espais industrials. En general, el sector primari té molt poc pes dins l'economia de Mallorca, no suposant més del 10 % en cap municipis. El sector secundari, ja amb un pes més destacable dins de l'economia de Mallorca, destaquen sobretot els municipis de Calvià, Inca, Lluçmajor, Manacor, Marratxí i Palma amb major població dedicada a alguna activitat que forma part del sector secundari. Encara que tots els municipis amb espais industrials de Mallorca tenen un elevat nombre d'habitants que es dediquen a aquest sector. El sector terciari representa la major part de l'economia de l'illa. Els municipis amb més població dedicada a aquest sector econòmic són Calvià, Inca, Lluçmajor, Manacor, Marratxí, Palma, Alcúdia i Felanitx.

Localització dels espais industrials a Mallorca

Municipis	Sector primari	Sector secundari	Sector terciari
Alaró	2%	20%	78%
Alcúdia	1%	20%	79%
Artà	3%	26%	72%
Binissalem	2%	22%	76%
Bunyola	2%	16%	83%
Calvià	0%	16%	84%
Campos	4%	26%	70%
Capdepera	2%	25%	73%
Consell	1%	19%	80%
Felanitx	4%	31%	65%
Inca	2%	25%	73%
Lloseta	2%	26%	72%
Llucmajor	1%	18%	80%
Manacor	3%	29%	68%
Marratxí	1%	16%	83%
Muro	4%	32%	64%
Palma	1%	15%	84%
Petra	5%	27%	67%
Pollença	3%	23%	74%
Porreres	8%	26%	66%
Pobla (Sa)	7%	28%	65%
Santa Margalida	2%	22%	76%
Santa Maria del Camí	2%	17%	81%
Santanyí	3%	26%	71%
Sineu	4%	21%	75%
Sóller	2%	22%	76%
Son Servera	2%	23%	76%

Taula 2: Percentatge d'afiliats a la Seguretat Social per municipi i per sector econòmic.

Al gràfic de dispersió següent podem observar la relació entre la variable del nombre d'afiliats a la Seguretat Social del sector secundari i la variable del nombre d'espais industrials per cada municipi. La majoria dels valors es concentraren entre els 5.000 afiliats a la SS i entre el nombre d'espais industrials menor de 30 en els municipis de Mallorca. A excepció del valor atípic, arribant a quasi 25.000 afiliats a la SS del sector secundari i un nombre d'espais industrials major a 40, destacant per ser el municipi de Palma. Així doncs, en el gràfic es veu una correlació positiva entre les dues variables. Pel que fa al grau de relació és del 0,47, per tant és considera una relació moderada.

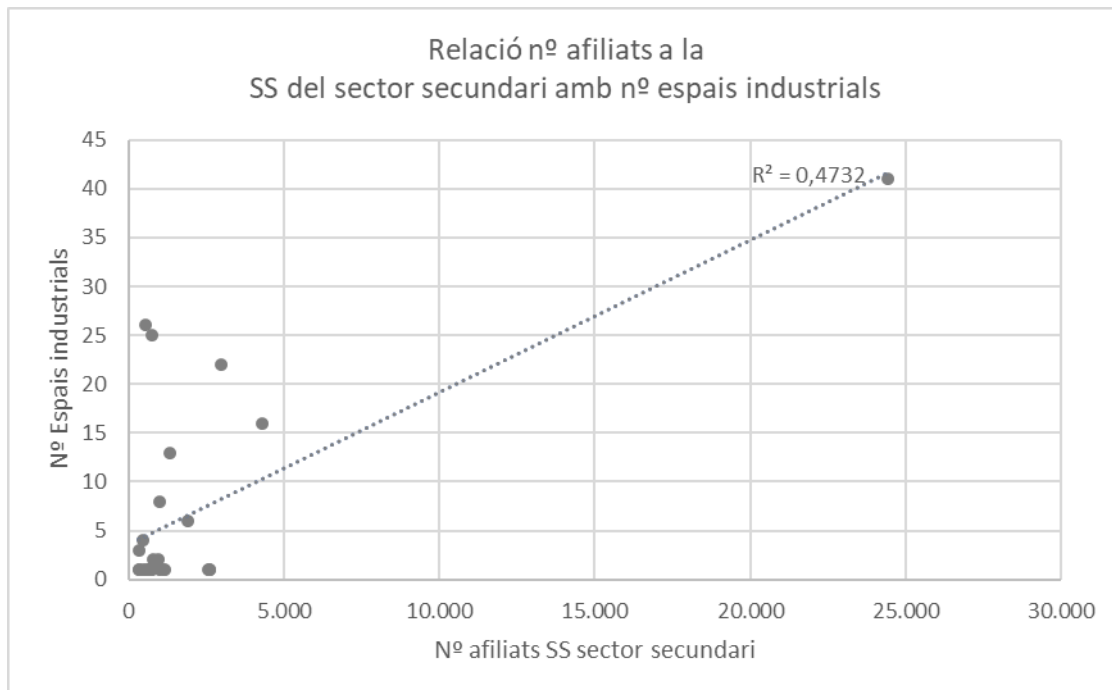

Figura 10: Gràfic de dispersió entre el nombre d'afiliats a la Seguretat Social del sector econòmic i el nombre d'espais industrials per cada municipi.

Centrant-nos en els espais industrials als municipis de Mallorca, i segons la fundació Impulsa Balears, s'ha donat un tancament de fàbriques important que ha aprimat el teixit industrials, així com la seva capacitat de generar valor a les Balears. El primer boom turístic, a partir del 1960, va provocar que l'economia de Mallorca modifiqués la seva estructura econòmica fins aleshores, i a partir del segons i el tercer boom turístic, 1980 i 1990 respectivament, l'estructura econòmica de Mallorca es terciaritzà i declinà el sector secundari que provocà el tancament de fàbriques de calçat, bijuteria, tèxtil⁴. Per tant, la branca manufacturera ha experimentat un declivi significatiu. El sector secundari creix de manera lenta, en relació al sector terciari, i perd pes dins de la economia de les illes. L'elevada competència i la manca d'evolució tecnològica de la producció industrial illenca frena el creixement (Valls, 2018).

5.2.3. Els espais industrials i les vies de comunicació

Les vies de comunicació tant terrestres com aèries, i marítimes són factors importants a l'hora de la localització d'un espai industrial. A Mallorca la xarxa de carreteres és classificada en xarxa primària i xarxa secundària. La xarxa primària està constituïda per les carreteres que comuniquen les principals localitats, enllacen aquestes –i la resta– amb els ports i l'aeroport, servint com a eixos essencials per a l'activitat econòmica, els moviments pendulars i la comunicació de les poblacions.

Algunes vies principals de la xarxa primària de Mallorca, totes seguint un esquema radial a partir de i cap a Palma, són:

- Autopista de Ponent (Ma – 1), Palma – Peguera – Andratx
- Carretera de Sóller (Ma – 11), Palma – Port de Sóller

⁴ Veure declaracions de J.Mª Escartín a partir del minut 1'26'' a Valls, Miquela – 3/11/2018 <https://ib3.org/ferrerries-i-lloseta-son-els-dos-municipis-amb-major-pes-industrial-de-balears>

Localització dels espais industrials a Mallorca

- Autopista Palma – Sa Pobla (Ma – 13), Palma – Inca – Sa Pobla
- Carretera de Manacor (Ma – 15), Palma – Manacor – Capdepera
- Autopista de Llevant (Ma – 19), Palma, Platja de Palma, Lluçmajor
- Via de cintura (Ma – 20), circumval·lació de Palma.

La xarxa secundària són la resta de les vies que serveixen per comunicar els municipis entre ells i distribuint el trànsit per tot l'àmbit de l'illa. Son les conegudes carreteres secundàries

En relació els moviments d'importació i exportació de materials i productes són importants les vies marítimes i les aèries. Els dos principals ports de Mallorca pel que fa al trànsit de mercaderies són els de Palma i Alcúdia. Pel que fa al trànsit aeri, l'única infraestructura a Mallorca és l'aeroport de Son Sant Joan, a la perifèria de Palma i ben connectat amb la resta de l'illa. La xarxa ferroviària, té un pes mínim en els espais industrials de Mallorca, i per això és pot dir que no té influència sobre aquests espais tot i que la tingué, i molt, en el passat (Brunet, 1994).

Tots els espais industrials de Mallorca estan connectats per carretera i cap zona industrial queda exclosa de la xarxa viària; ja sigui per autopistes, carreteres de doble calçada, principals o secundàries. Els espais industrials són àrees que necessiten d'infraestructures adequades per l'activitat que s'hi du a terme i la xarxa viària és una de les principals. Gràcies a ella, hi pot haver moviment de matèries primeres, maquinària i mercaderies. A més, també s'ha de tenir en compte, el temps de resposta, des del lloc on està instal·lat cap als clients.

Figura 11: Mapa dels espais industrials així com la seva zona d'influència cap a un eix viari. Elaboració pròpia.

El mapa reflexa la variable de l'àrea d'influència, i ens marca la distància a 1 km dels espais industrials cap a un eix viari principal, per tant, cada espai industrial està connectat per l'eix viari més proper. És una variable calculada amb una eina de geoprocessament de l'ArcMap que crea polígons de zona d'influència al voltant d'entitats d'entrada a una distància específica.

Així tenim, en primer lloc els espais industrials de Palma a una distància de menys 1 km amb la via connectora Ma – 20 (via de cintura). El polígon industrial de Son Bugadelles, a Calvià, connectat per la via Ma – 1. La carretera de Manacor, Ma – 15, amb els polígons de Manacor, d'Artà, de Son Servera i de Capdepera, d'aquest eix cal tenir present el ramal de l'eix cap a Porreres Ma – 5030, que connecta amb els espais industrial del municipi porrerenc. A l'eix viari Ma – 19, hi ha els espais industrials de Llucmajor, Campos i Santanyí. La carretera de Sóller Ma – 11, connecta els espais industrials de Bunyola i Sóller entre si i amb Palma. L'espai industrial de Sineu es troba prop de la carretera Ma – 3011. L'eix viari de Palma a Sa Pobla, Ma – 13, connecta tots els municipis del Raiguer amb la capital; aquests són Marratxí, Santa Maria, Consell, Binissalem, Lloseta, Inca i Sa Pobla. També cal esmentar el ramal que es desvia cap Alaró.

En segon lloc, pel que fa als espais industrials que no estan units directament amb la capital balear són: el polígon industrial de Can Picafort (Santa Margalida) al costat de l'eix viari Ma – 12. L'espai industrial de Pollença al voltant de la via Ma – 2200, que connecta el nucli urbà amb el port. El polígon de Ca Na Lloreta (Alcúdia) vora el ramal Ma – 3470 de la carretera Ma – 13. El municipi de Muro està enllaçat per l'eix Muro – Inca Ma – 3500. El polígon de Petra, al costat de l'eix Ma – 3320. L'espai industrial de Felanitx, unit per l'eix viaria de Manacor Ma – 14.

Encara que la xarxa viària de Mallorca en els seus trams principals (Ma-1, Ma-11, Ma-13, Ma-15, Ma-19) presenta un marcat caràcter radiocèntric amb referència a Palma, la majoria dels espais industrials de l'illa troben una via de connexió adient.

En el següent mapa presentem la distància de cada localització d'espai industrial als ports de Palma i Alcúdia, tot marcant intervals de cinc km. Així des de cada un d'aquests ports, s'ha calculat la distància a partir de buffers⁵ per cada 5 km fins a 30 km, fent un total de 6 buffers. Així, coneixem quins espais industrials es troben a dins cada buffers de cada un dels ports.

Cal destacar que els dos ports estan connectats per un dels eixos viaris més importants de Mallorca i que dins d'aquesta zona d'influència hi ha gran part dels espais industrials de l'illa. Queden exclosos de les àrees d'influència dels ports els espais industrials dels municipis de Son Servera, Felanitx, Porreres, Campos i Santanyí. Aquests son espais industrials ubicats als municipis del sud i sud-est de l'illa, i per tant, un poc més allunyats dels dos ports per causa de l'organització de la xarxa viària.

El límit de tangència dels dos buffers de 30 km des dels dos ports marca el que podria entendre-se com a una "línia d'indiferència", es a dir, la localització industrial més propera a aquesta tangent –el de Lloseta- teòricament es troba situat per dirigir-se bé cap a Palma o bé cap a Alcúdia amb el mateix esforç.

D'altra banda, encara que la localització industrial de Manacor es troba en el límit del buffer de 30 km del port d'Alcúdia, probablement les condicions tècniques (doble calçada ràpida) de la Ma-15 fan més favorable la connexió amb Palma.

---

⁵ Buffer és una operació d'anàlisi cartogràfica utilitzat l'anàlisi de distància per el càlcul d'àrees d'influència.

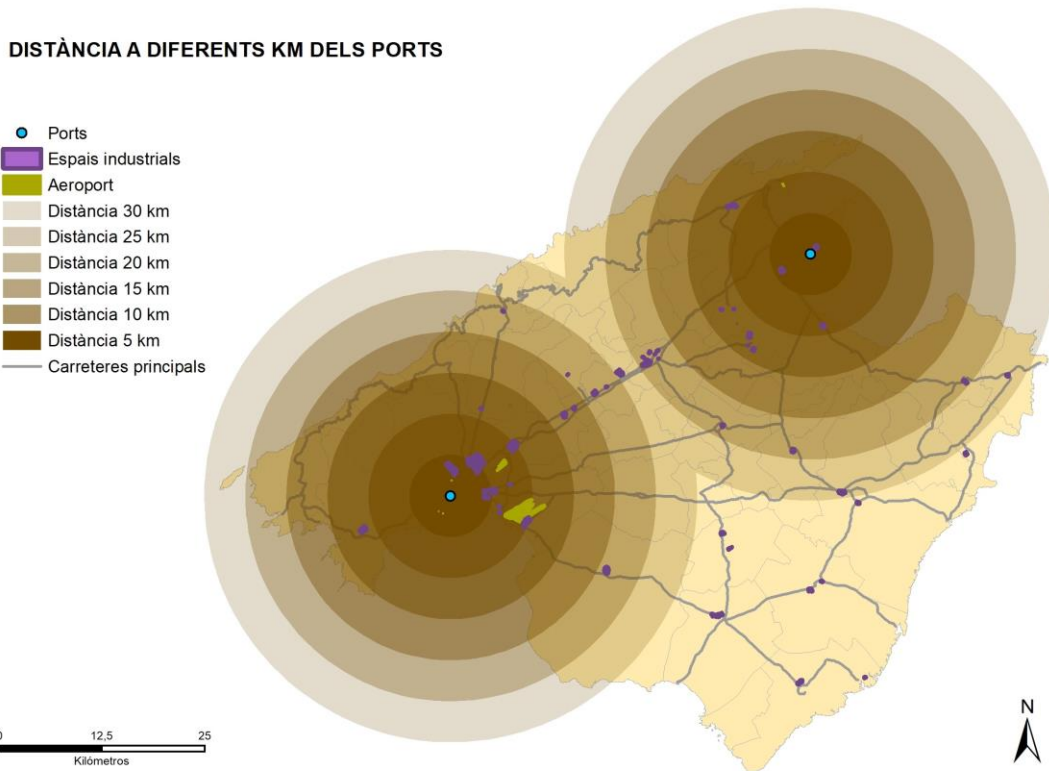

Figura 12: Mapa dels espais industrials a diferents distàncies dels dos ports principals. Elaboració pròpia.

5.2.4. Inercia locacional comparació 1992 – 2020

La majoria dels municipis amb superfície de sòl industrial que hi ha actualment, ja tenien una tradició important d'activitat industrial. Ho podem veure en els dos mapes següents. Un mapa de l'Atlas de sòl industrial de les Illes Balears (1992), i un segon mapa dels espais industrials a Mallorca (2020). Així es pot fer una comparació dels canvis que s'han donat. Primer de tot, a l'any 1992, hi havia 24 municipis amb sòl industrial, previst, en execució i en desenvolupament; d'aquests, tan sols un no s'ha arribat a dur a terme (Valldemossa), i un altre actualment està en execució (Porreres). Actualment, hi ha 27 municipis amb sòl industrial. Els municipis amb polígon industrial que s'han desenvolupat durant aquesta transició són el polígon de Consell, el polígon de Petra, el polígon de Can Picafort (Santa Margalida) i el polígon de Can Tro (Sa Pobla).

En la majoria de casos, els municipis amb una tradició industrial important encara avui estan presents (Inca, Palma, Manacor), altres han canviat la tradició industrial enfocant-se cap a l'activitat de serveis (Llucmajor i gran part dels municipis de l'illa).

MUNICIPIS DE MALLORCA AMB SOL INDUSTRIAL

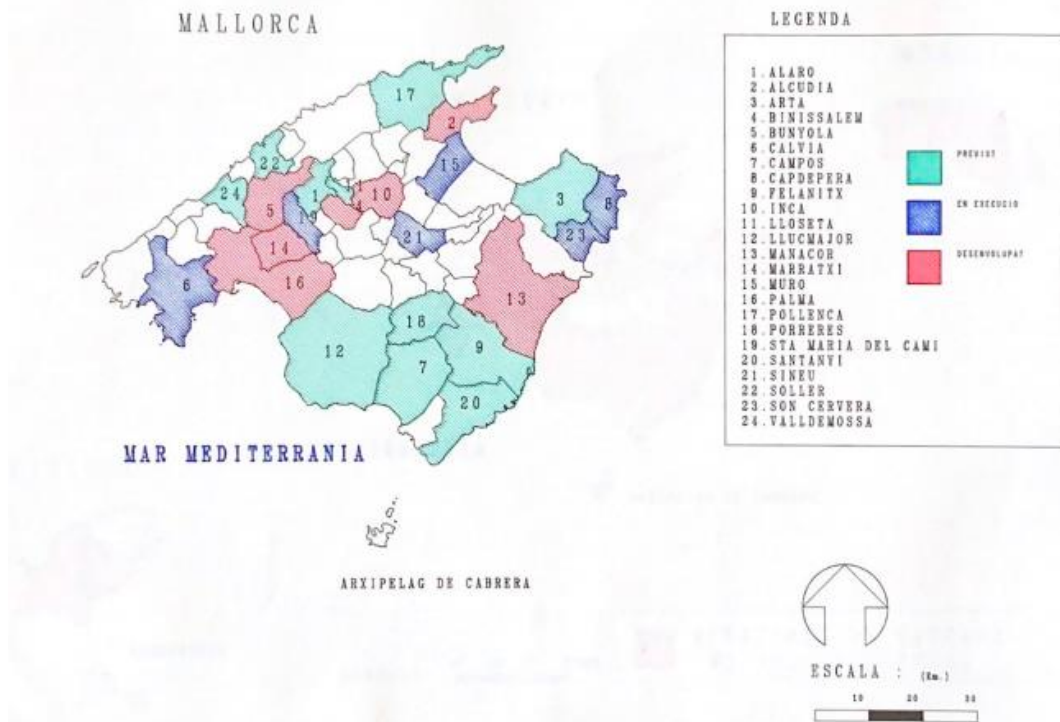

Figura 13: Imatge del mapa de Mallorca dels municipis amb sòl industrial previst, en execució o en desenvolupament. Font: Atlas del sòl industrial de Balears (1992).

MUNICIPIS DE MALLORCA AMB ESPAIS INDUSTRIALS

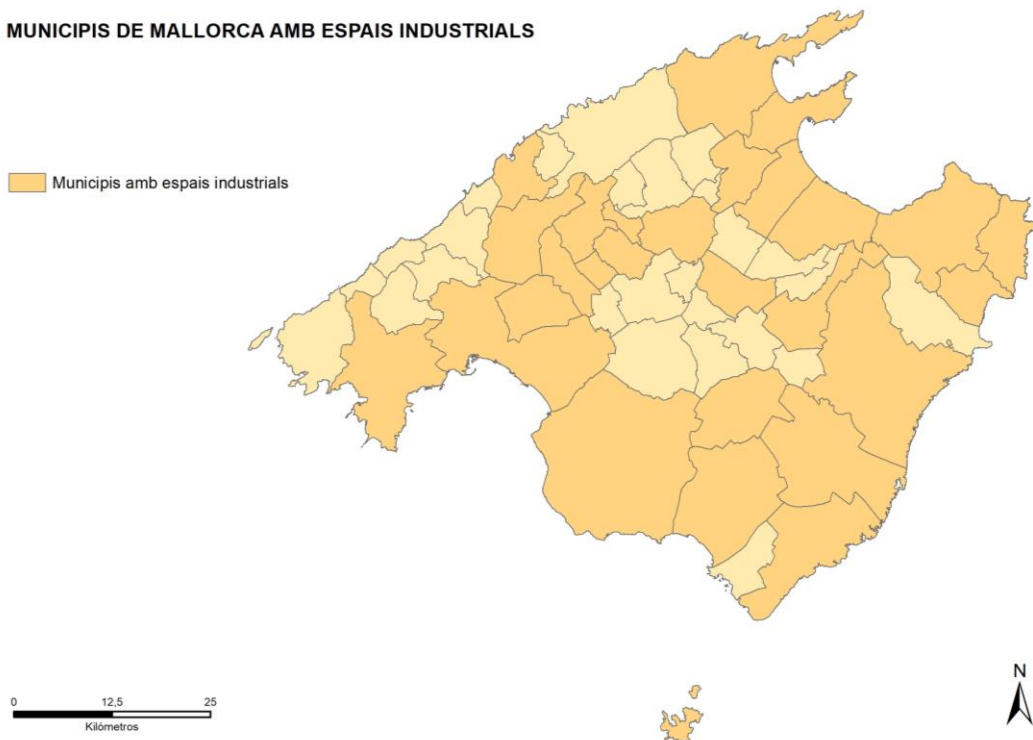

Figura 14: Mapa dels municipis que hi ha algun tipus d'espai industrial, ja sigui polígon, naus aïllades o ambdues. Elaboració pròpia.

6. Resultats característiques i localització

Després d'analitzar els diferents factors de la localització dels espais industrials i de les seves característiques, en aquest apartat resumim de manera conjunta els factors que influeixen en els espais industrials dels municipis de Mallorca. Així doncs, les característiques edificatòries (tant polígons com naus aïllades), les característiques en relació a la història de l'activitat tradicional, així com les característiques poblacionals (població i ubicació), les característiques econòmiques i les característiques de distància (carreteres, *buffers*, quilometres), influeixen en la localització dels espais industrials.

Amb relació a la situació actual dels espais industrials amb la superfície edificada / no edificada així com la taxa edificatòria, s'ha pogut comprovar tant els polígons com les naus aïllades quins tenen major o menor superfície edificada, major o menor superfície en explotació. També s'ha calculat la superfície total (tant edificat com no edificat) en hectàrees dels municipis amb major extensió destinada a ús industrial.

Amb relació a la taxa d'àrea edificada en percentatge pels polígons industrials i naus aïllades amb més del 90 % d'edificació, es troben als municipis de Santa Maria, Palma, Marratxí, Manacor, Lluçmajor, Lloseta, Consell i Binissalem. Principalment, aquests es troben voltant l'àrea metropolitana de Palma i l'eix que uneix Palma – Alcúdia, a més, de Manacor com a capital del Llevant. La taxa d'edificació més elevada de les naus aïllades són als municipis d'Inca, Felanitx, Consell, Alcúdia i Alaró.

En referència a l'ocupació el municipi de Palma, amb els set polígons que li corresponen, té una ocupació total propera al 50 %. El polígon de Palma amb un índex més elevat d'ocupació és el de Son Castelló. Aquest fet, és pot explicar, per ser el primer polígon de Mallorca que es va construir a mitjans del segle XX, i a més, per ser important en el volum d'activitats que es duen a terme gràcies a la ubicació d'un gran nombre d'empreses. En segon lloc destaca el polígon de Can Valero i el polígon industrial de Marratxí, dos polígons importants en relació a l'activitat industrials de l'illa. Per tant, s'observa que l'àrea metropolitana de Palma, amb conjunt amb els municipis que hi formen part, tenen un pes important en relació a la resta dels espais industrial de l'illa, a excepció d'Inca i Manacor, ja que també influeixen a la seves zones. L'àrea metropolitana i els seus municipis tenen en conjunt una major superfície, una major ocupació, major activitat i taxa d'edificació ja que la seva localització fomenta l'interès d'empresaris per la instal·lació d'empreses.

Al llarg del treball, s'ha vist que la indústria mallorquina segueix el patró de localització tradicional. Els municipis amb una activitat industrial important al llarg del segle passat, avui en dia, encara continua, això sí, amb un grau més baix de concentració d'activitats tradicionals, ja que ha crescut l'oferta de noves activitats principalment de serveis.

L'eix de desenvolupament industrial d'Inca i Manacor segueixen sent les zones en la qual el sector secundari gaudeix de major implantació, com podem trobar la fabricació de calçat al Raiguer com per exemple a Inca, i a Manacor la indústria de la fusta i del moble. Per aquests fets, podem dir, que en els polígons industrials més destacats de Mallorca segueixen una inèrcia locacional heretada de la història local de l'activitat industrial.

Pel que fa a la localització dels espais industrials als diferents municipis de Mallorca es localitzen als llocs on hi ha una bona xarxa d'infraestructures per suportar la capacitat dels fluxos de moviments entre espais industrials i municipis mitjançant la xarxa viària. Per això, s'ha comprovat que entre els espais industrials i els eixos viaris més pròxims hi ha una distància màxima d'un quilòmetre entre ells per afavorir els desplaçaments des dels espais industrials. A més, cal esmentar la localització dels espais industrials concentrats al llarg i al voltant de diversos eixos.

Els diferents corredors que hi ha a l'illa són principalment Palma - Alcúdia i Palma – Manacor, encara que també hi ha Palma – Sóller, Palma – Santanyí i Palma – Calvià, agrupant els espais industrials que es concentren al llarg d'aquests eixos. Hi ha una clara afluença d'espais industrials a l'eix que uneix Palma – Alcúdia, i a tots els municipis d'aquest pas. Aquesta àrea de transició entre el nord de l'illa amb el pla i el sud té un gran pes, ja que concentra elevats moviments de persones, i per tant es dona una major activitat. És destacable també, els espais industrials concentrats a municipis de zones costaneres, a causa de l'activitat turística, com el polígon industrial de Calvià, que cobreix totes les zones turístiques del ponent de l'illa com Palmanova, Magaluf, Andratx, o com els polígons de Son Servera i Capdepera donant cobertura a les zones turístiques del Llevant, així com també el polígon de Son Oms i Son Noguera, prop del nucli turístic de s'Arenal que també cobreixen les necessitats de demanda d'activitat turística. Cal destacar el càlcul de distància cada 5 km des del port de Palma i el Port d'Alcúdia per conèixer quins espais industrials s'emmarquen dins cada zona.

7. Conclusió

Amb el present Treball Final de Grau s'ha volgut conèixer la localització dels espais industrials que hi ha a Mallorca. Per això, s'han analitzat diferents variables que, al nostre entendre, ens han permès aproximar-nos a la validació de les tres hipòtesis plantejades al inici del treball: la inèrcia locacional heretada de la història de l'activitat industrial, la localització dels polígons industrials a prop de les principals vies de comunicació i, la concentració dels polígons industrials amb una major taxa edificatòria en els municipis de l'àrea metropolitana de Palma.

Per una banda, s'ha conegut que en relació als diferents espais industrials de Mallorca, aquests es localitzen proper al nucli urbà i a una distància màxima de 1000m cap a una carretera, fet que afavoreix que la ruta del transport sigui en un temps menor.

Per altra banda, en relació a l'ocupació dels espais industrials, la majoria tenen una alta ocupació, però aquest fet es detecta especialment en els de l'àrea metropolitana de Palma.

Pel que fa a la inèrcia locacional, aquesta té uns resultats significatius, ja que es pot dir que, en alguns casos (Palma, Inca i Manacor) com a principals capçaleres, però també els nuclis del Raiguer) el pes de la història industrial es manté amb renovats polígons encara que en altres casos (per exemple Artà, Capdepera, Campos, Santanyí i Son Servera) el sorgiment d'espais industrials estigui amb molta probabilitat més vinculat als canvis econòmics i socials cap a la terciarització i el turisme.

A l'hora de conèixer la situació actual de l'illa de Mallorca en relació a la localització i ocupació dels espais industrials en els diferents municipis ha resultat significativa la relació de variables demogràfiques i econòmiques (mida demogràfica i població activa per sectors) amb els municipis on hi ha espais industrials, tot i que el grau estadístic de relació tot just és moderat.. Sembla més significatiu el fet que els espais industrials de Mallorca es localitzen seguint els grans eixos viaris, amb una orientació teòrica cap als ports de Palma i Alcúdia de forma que vindrien a aparèixer dues zones diferenciades. A més, la influència dels espais industrials, marcada per la divisió cap a una badia o cap a l'altra de l'illa, també té afectes alhora de conèixer els factors que influeixen sobre aquesta variable, com són els quilòmetres o les vies de comunicació.

Per acabar, volem assenyalar que aquest treball obri les portes a futurs estudis més complexos, amb un període de temps més prolongat i amb més recursos disponibles per la seva elaboració, com també amb un major període de temps en el treball de camp perquè sigui més exhaustiu i detallat per posteriorment realitzar el tractament de dades de manera més amplia i completa que permeti esbrinar nous resultats.

8. Agraïments

En primer lloc, agrair al meu tutor Antoni Artigues, la dedicació, l'esforç i la constància en aquest treball i durant aquests mesos. En segon lloc, agrair a n'en Jaume Payeras per donar-me l'oportunitat de poder endinsar-me en aquest tema, ha estat un tot un aprenentatge. També, voldria donar les gràcies a tots els professors i professores per tot l'esforç durant aquests anys d'ensenyança i aprenentatge cap a la geografia, i als companys per poder compartir amb ells aquesta etapa de la nostra vida.

Per acabar i no menys important, agrair a la meva família, la meva germana, amics i amigues, per recolzar-me, acompanyar-me i creure en mi.

Moltes gràcies a tots!

9. Bibliografia

- Barceló Pons, B. (1968). Les Illes Balears. Tàber: Barcelona
- Barceló Pons, B. (1973). Aspectos geográficos de la isla de Mallorca. Separata de Historia de Mallorca coordinada por J. Mascaró Pasarius. Departamento de Geografía de la Facultad de Filosofía y Letras: Palma de Mallorca:97-204.
- Brunet, P.A. (1994): La companyia dels ferrocarrils de Mallorca, Palma, Institut d'Estudis Baleàrics.
- Consell de Mallorca 2009. Pla director sectorial de carreteres (Illa de Mallorca). Annex 1: Marc territorial. Activitat econòmica. Recuperat 28 de maig 2021. Accessible a <https://www.conselldemallorca.cat/media/16463/A1.3.pdf>
- Conselleria de Comerç i Indústria (1992) [inèdit]. Llibre Blanc de la Indústria a Balears. Atlas del sòl industrial de Balears (1992). Govern Balear: Palma de Mallorca.
- Escartín, J.M. (2001). La ciutat amuntegada. Indústria del calçat, desenvolupament urbà i condicions de vida en la Palma contemporània (1840-1940). Documenta Balear: Palma.
- Europa Press (2019). El consell respalda la creació del Àrea Metropolitana de Palma. *Ultima Hora*. Recuperat 25 de maig 2021. Accessible a <https://www.ultimahaora.es/noticias/local/2019/11/19/1122215/consell-respalda-creacion-area-metropolitana-palma.html>
- IBESTAT. Afiliació a la Seguretat Social segon el lloc de residència de l'afiliat. Govern Balear. Recuperat 21 de maig. Accessible a https://ibestat.caib.es/ibestat/estadistiques/4602d79c-c80e-4b34-9bd1-5187ffa48213/38c77841-b363-4010-8405-e7259a3692fc/es/I302039_0001.px
- IBESTAT. Municipis en xifres. Govern Balear Recuperat 19 de maig. Accessible a <https://ibestat.caib.es/ibestat/estadistiques/municipis-xifres>
- Manera, C. (1990). Industrialització sense Revolució Industrial. Mallorca 1780-1890. *Estudis d'Història Econòmica*,1, 7-32
- Manera, C. i Petrus Bey, J.M. (1991) El sector industrial en el creixement econòmic de Mallorca. 1780-1985. A: Manera, C. i Petrus Bey, J.M. Del taller a la fàbrica. El procés d'industrialització a Mallorca. Ajuntament de Palma, Palma..
- Manera, C. (1992). La via mallorquina a la industrialització. Algunes hipòtesis i constatacions. *Estudis Baleàrics*, 43, 51-60.
- Mestre, M. (2013): La delimitació de l'àrea urbana de Palma de Mallorca. Una reconsideració a partir de l'aplicació del criteri NUREC. *Treballs de la Societat Catalana de Geografia*, 76, 103-126.
- Pastor Tous, M; Picornell Bauzà, C; Quintaña Peñuela, A (1978). Mallorca: un territori desordenat. A: Artigues, A., Blázquez, M. i al. /eds.) (2008): Albert Quintana: el seu temps i la seva obra.. Conselleria de Mobilitat i Ordenació del Territori, Govern de les Illes Balears – El Gall editor, Palma :247-253
- Petrus Bey, J.M. (1988): Estado actual de la industria en Mallorca *Treballs de Geografia*, 39.
- Picornell Bauzà, C. (1978). Aproximació a la localització industrial de les Illes Balears. Tesi de llicenciatura, Facultat de Filosofia i Lletres, Palma de Mallorca.

- Picornell Bauzà, C.; Seguí Pons, J.M. (1989). Geografía Humana de las Islas Baleares. Oikos-Tau, Barcelona, :125-138.
- Picornell Bauzà, C.; Morro, A. i Seguí Pons, J.M. (1995). *La industria en las Islas Baleares*. A.: Méndez, R. y Bosque Maurel, J. (coord.): Cambio industrial y desarrollo regional en España. Oikos-Tau, Barcelona :337-370.
- Pieras, M. (2007): De la fàbrica a la constructora (Inca, 1995-2006). Lleonard Muntaner – Ajuntament d’Inca, Palma
- Quintana Peñuela, A. (1977). Actividades económicas y urbanización en Mallorca. *Trabajos de Geografía*, 34:93-128. A: Artigues, A., Blázquez, M. i al. /eds.)(2008):Albert Quintana: el seu temps i la seva obra.. Conselleria de Mobilitat i Ordenació del Territori, Govern de les Illes Balears – El Gall editor, Palma :257-307
- Quintana Peñuela, A. (1979): El sistema urbano de Mallorca. Moll, Palma.
- Roca, J. (2010): La indústria mallorquina durant el franquisme (1939-1975). Documenta Balear, Palma.
- Romeo Steven (s.f). Funcionalismo. Recuperat 20 de maig 2021. Accessible a <https://www.academia.edu/32029328/Funcionalismo>
- Rosselló Verger, V.M. (1977): Les Illes Balears. Resum geogràfic. Barcino, Barcelona.
- Rullan Salamanca, O. (2002): La construcció territorial de Mallorca. Moll, Palma.
- Valls, Miquela – 3/11/2018. IB3 Notícies. Ferreries i Lloseta són els dos municipis amb major pes industrial a les Balears. Recuperat 20 de maig 2021
<https://ib3.org/ferreries-i-lloseta-son-els-dos-municipis-amb-major-pes-industrial-de-balears>
- VV.AA. (1979): Atlas de les Illes Balears. Diàfora, Barcelona.